

SLOVENSKI

Poročevallec

Izdaje in tiska Glasopisno podjetje Slovenski poročevallec - Direktor: Rudi Jambur. Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak. - Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1 in 3, telefon 23-522 do 23-526. - Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1/1, telefon 23-522 do 23-526. - Oglasni oddelček Ljubljana, Titova cesta 7, telefon 21-696, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-632. - Poštni predal št. 29. - Ziro račun pri Komunalni banki Ljubljana št. 60-KB-5-2-367. - Mesecna naročnina 220 ditro

ŠTAFETA MLADOSTI NOSI POZDRAVE SLOVENIJE

Danes ob 16.30 uri bo pripela pred Narodni dom v Ljubljani Štafeta mladosti, ki je včeraj iz Solkana in Tolmina prispela na Vršič. V torek je Štafeta mladosti pri Bujah prišla v Slovensko Istro ter jo je v Izoli in Piranu pričakalo okoli 1000 prebivalcev. Ob 11. dopoldne pa je prispela štafeta mladosti v Koper. Po krajskem postanku je štafeta nadaljevala pot proti Vipavi in Ajdovščini ter je zvečer prispela v Novo Gorico. V vseh vaseh in naseljih ob poti Štafeta mladosti so jo pričakali in pozdravili številni

prebivalci Slovenskega Primorja. Glavni štafeti se je v Novi Gorici pridružila tudi krajevna štafeta iz Postojne. V Novi Gorici so pričakali štafeto z bakljajo že pred mestom, medtem ko se je zbrala k mitingu množica delovnih ljudi na Srebrničevem trgu. Med tem pa sta v mesto tudi prispeli štafeti iz goriskega Krasa in Branice, ki sta bili deležni navdušenega sprejema. Včeraj je štafeta nadaljevala pot iz Nove Gorice po Soški dolini. V Plavah so se tekačkom pridružili tudi mladinci iz vinorodnih Brd. Izredno lepo

so štafeto sprejeli in pozdravili delavci cementarne v Anahovem, v Tolminu, kjer je bil miting in Bovecu. V Tolminu se je glavni štafeti pridružila štafeta iz Idrije, v Kobaridu iz partizanske vasi Livek in iz Robediš ter planinska štafeta iz Podkorna. Iz Trente so ponesli štafeto na Vršič najboljši gorški smučarji in planinci, ki so jo pozno popoldne predali mladincem iz Kranjskega okraja. Po vsej Goriški je bilo poleg glavne štafete tudi 15 krajevnih, tekači so opravili 445 km dolgo pot, sodelovalo pa je 3200 športnikov planincev, pripadnikov JLA in ostale mladine.

ADENAUER SE BOJI REFERENDUMA

Bonn, 7. maja (AFP). Krščanskodemokratska večina v zahodnonemškem parlamentu je danes odklonila, da bi razpravljala o zakonskem predlogu socialnih demokratov, da bi po vsej državi organizirali referendum o atomski oborožitvi Bundeswehra. Borba v Zahodni Nemčiji v zvezi z uresničenjem odločitve o oborožitvi Bundeswehra z atomskim orožjem se je v zadnjih dneh osredotočila na organiziranje ankete med prebivalstvom, ki naj pove svoje mnenje o odločitvi vlade in parlamenta. Opaziti je, da skušata vlada in vladna krščanskodemokratska unija za vsako ceno preprečiti organiziranje teh anket, katerih rezultati bi bili po splošnem mnenju porazni za vladno politiko oboroževanja.

Spor v zvezi s tem vprašanjem se je ponovno pojavil z zahtevo, ki jo je poslal kancler Adenauer včeraj pokrajinskim vladam v Hessenu, Bremenju in Hamburgu, naj ne začnejo z organiziranjem ankete. V pismih, ki jih je poslal Adenauer tem vladam, je sporočil, da obramba in zunanja politika sodita v pristojnost centralne vlade ter bi bila vsaka akcija v okviru pokrajine ali mesta potemtakem protustavni ukrep. Adenauer je zagrozil, da se bo v nasprotnem primeru obrnil na zvezno ustavno sodišče zaradi posredovanja. Štafeta, ki je včeraj jutraj

krenila na pot iz Bele Krajine, je popoldne predala štafetno palico članom kočevskih športnih organizacij pri Koprivniku. Nekaj pred 18. uro je štafeta prispela v Kočevje, kjer jo je pred spomenikom padlih borcev pričakalo več sto prebivalcev z rudniško godbo. Nosilci štafete bodo prenočili v Kočevju, danes zjutraj ob 7. pa so nadaljevali pot proti Ljubljani, kamor bodo prispeli v popoldanskih urah z ostalimi slovenskimi štafetami in glavno štafeto. Tudi iz Slovenske Koroške gre posebna štafeta, ki so ji pripravili lep sprejem v Crni, Mežici, Prevaljah, Ravnah in Dravogradu. Danes v zgodnjih jutranjih in dopoldanskih urah bodo nosilci glavne štafete šli skozi Jesenice proti Kranju. V obeh mestih in vzdolž vse proge so jim Gorenjci pripravili nadvse prisrčen sprejem. Vse štafete, kot rečeno, pa se bodo zbrale danes popoldne pred slavnostno tribuno v Ljubljani. Po sprejemu v Ljubljani bo Štafeta mladosti nadaljevala pot v Trebnje, na gradilišče avtomobilske ceste Ljubljana-Zagreb. 9. maja bo štafeta krenila vzdolž trase avtomobilske ceste skozi vsa naselja mladinskih delovnih brigad proti Hrvatski, kjer jo bodo na Bregani zopet sprejeli mladinci iz bratske republike Hrvatske.

Prvič brez socialistov

Rene Pleven se bo predstavil francoski skupščini v petek - Socialisti v vladi ne bodo sodelovali

Brion, 7. maja (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je danes popoldne sprejel na Brionih voditelja delegacije Združene arabske republike za socialno politiko in javna dela ministra Husaina Mahmuda el Šafeja in Mustafa Hamduna, ki sta sprejela izredni in popolnomočni veleposlanik ZAR v Beogradu Sabet Aris. Na sprejemu so bili tudi član zveznega izvršnega sveta Moma Marković in generalni sekretar predsednika republike Joža Vilfan. Predsednik Tito je po razgovoru zadržal svoje goste na kosilu.

Pariz, 7. maja (Tanjug). Mandatar za sestavo 25. po-vojne francoske vlade šef demokratske stranke centra René Pleven je sporočil, da se politična posvetovanja za razdelitev resorov v novi koalicijski vladi »razvijajo ugodno«, ter da bo zahteval investituro skupščine v petek popoldne. Po treh tednih krize bo bivši premier prišel pred skupščino z novo vlado, v kateri prvič po parlamentarnih volitvah v začetku leta 1958 ne bodo sodelovali tudi socialisti. Kakor poudarjajo danes zvečer, bodo ključne resorje zunanje politike, vojske, Alžirije in financ, dobili najbolj verjetno predstavniki katolikov

in radikalov. V vlado pa bodo prišli tudi zastopniki desničarske stranke neodvisnih. Sodelovanje desnice v novi vladi je najnovejši kompromis med meščanskimi strankami v parlamentu v zvezi z Plevenovim programom krepitve vojaških naporov v Alžiriji in ponudbe za pogajanja o prekinitvi ognja. Alžirski problem z vsemi svojimi vidiki na diplomatskem in finančnem področju zavzema osrednje mesto v smernicah nove vlade. O mandatarju Plevenu menijo, da bo takoj po investituri zaprosil za sestanek s predsednikom Eisenhowerjem, da bi uredili francosko-ameriške odnose, ki so se poslabšali po neuspeli misiji »dobrih uslug« Murphyja in Beeleya. Stabilnost nove francoske vlade bo odvisna v največji meri od socialistov, ki v njej ne sodelujejo. Za sedaj so socialisti obljubili Plevenu rahlo podporo, kar bo sedanjemu mandatarju omogočilo, da bo v petek tretjič v zadnjih osmih letih prevzel vodstvo vlade v Parizu. Vendar pa so poleg komunistov, ki so proti koalicijski desnici centra, tudi socialisti in poslanci skrajne desnice odklonili, da bi še zdaj sprejeli Plevenov poziv za enoletno »medstrankarsko premirje«.

KONCANA JE KONFERENCA SVETA ZUNANJH MINISTROV NATO Sklepi iz Kjöbenhavna

Kjöbenhavn, 7. maja (Reuter). Ministri za zunanje zadeve 15 držav, ki so članice Atlantskega pakta, so po tridnevni konferenci v danskem glavem mestu objavili uradno sporočilo, v katerem je rečeno, da mora biti nadzorovana razorožitev ena izmed glavnih točk razgovorov na konferenci na najvišji ravni. Ministri tudi zahtevajo, da na sestanku najvišjih zastopnikov Vzhoda in Zahoda proučijo nemško vprašanje, o katerem so že leta 1955 razpravljali na ženevski konferenci na najvišji ravni, čeprav je bil

takrat »dosežen majhen ali nikakršen napredek«. V uradnem sporočilu je dalje rečeno, da države Atlantskega pakta »kljub razočaranju in dvomom, ki izvirajo iz sovjetskega stališča«, ne bodo odstopile od načela pogajanj o spornih zadevah. Ko je v sporočilu poudarjeno, da konferenca na najvišji ravni ni nujno edina ali najboljša pot za zmanjšanje mednarodne napetosti, je dalje rečeno, da je po mnenju zunanjih ministrov držav NATO treba »takšno konferenco dobro pripraviti«. Zunanji ministri tudi dolžijo Sovjetsko zvezo, da je povečala mednarodno napetost, ko je v Varnostnem svetu uporabila veto proti ameriški predlogu, da bi se zmanjšala nevarnost pred nenadnim napadom v Arktiki. Zunanji mi-

nistri dalje upajo, da bo Sovjetska zveza privolila v pogajanja strokovnjakov o tehničnih ukrepih za nadzorstvo nad razorožitvijo. V sporočilu so navedeni uspehi, ki so jih dosegle države NATO »pri utrjevanju prakse medsebojnega političnega posvetovanja«, in je rečeno, da obrambno sodelovanje med članicami še ni zadovoljivo. Treba se je dalje truditi, da bi z razširjenjo mednarodne trgovine in dajanjem pomoči nerazvitim državam zagotovili njihovo gospodarsko blaginjo. Po konferenci v Tangerju Pariz, 7. maja (Tanjug). Maroški kralj in tunizijski predsednik sta danes podprla napore nedavne trojne konference v Tangerju za organiziranje severno-afriške federacije Magreba. Posebni delegaciji tunizijske stranke Neodesturja, alžirske osvobodilne fronte in maroške stranke Istiklala sta danes obiskali v Tunisu Habiba Burgibjo, v Rabatu pa kralja Mohameda ter ju seznanili z zaključki konference v Tangerju, na kateri je bila izražena enotnost treh vodilnih političnih strank Severne Afrike. Konferenca o Magrebu se je končala v nedeljo. Sprejeti so štiri resolucije, s katerimi izražajo solidarnost vseh narodov Severne Afrike z osvobodilno borbo alžirskega naroda za neodvisnost, protestirajo proti moralni in finančni pomoči zahodnih držav francoski kolonialni politiki ter poudarjajo skupno voljo za borbo proti ostanekom kolonializma. Sprejeli so tudi osnovne smernice za nadaljnje skupno delo za formiranje federacije Magreba, ki bi obsegala Tunizijo, Alžirijo, in Maroko.

Delegacija Združene arabske republike v Sloveniji

Ljubljana, 7. maja. Na svojem potovanju po Jugoslaviji je dopoldne prispela v Postojno delegacija Združene arabske republike za socialno skrbstvo in javna dela. Po ogledu Postojnske jame je delegacija, ki jo vodi Hasan Mahmoud Šafei, minister za socialno skrbstvo in delo province Egipt, in Moustafa Hamdoun, minister za socialno skrbstvo in delo province Sirtije, prispela v večernih urah v Ljubljano. Jutri dopoldne bo arabska delegacija obiskala tovarnska »Litostroj« in se razgovarjala s člani delavskega sveta, nato pa si bo ogledala otroško kliniko. Ljubljanski znamenitosti, grobišče pri Urhu in Muzej NOB. Z večernim brizavkom bo arabska delegacija odpotovala proti Beogradu. Arabsko delegacijo spremlja član zveznega izvršnega sveta Moma Marković po Sloveniji pa član zveznega sveta LRS in predsednik sveta za socialno skrbstvo LRS Ada Kravljica.

Bundestag ratificiral sporazum s FLRJ

Bonn, 7. maja (Tanjug). Zahodnonemški Bundestag je sprejel danes popoldne predlog zakona o ratifikaciji sporazuma sklenjenega med Jugoslavijo in Zahodno Nemčijo marca 1956. Ista. Po tem sporazumu so določili obveznost do Jugoslavije na področju socialnega zavarovanja. Po tem sporazumu mora Zahodna Nemčija izplačati Jugoslaviji 26 milijonov mark oškodovane za socialno zavarovanje jugoslovanskih državljanov, ki so delali na področju zvezne republike Nemčije.

Dvoboj med vlado in šoferji

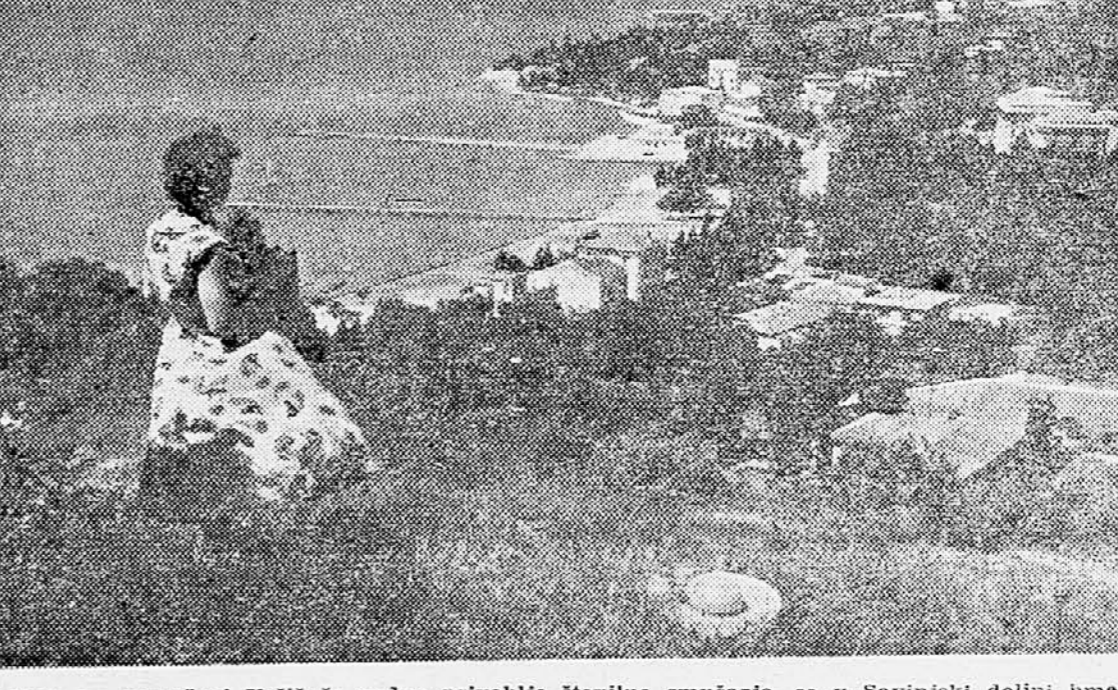
OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

LONDON, 7. maja. (po telefonu). Že tri dni nudijo londonske ulice nenavadno sliko. 8400 rdeč-zelenih avtobusov je ostalo z ugaslimi motorji v svojih garažah, ker 50.000 šoferjev in sprevednikov stavka zaradi povečanja plač. To je prva totalna stavka londonskih avtobusov v zadnjih 21 letih, hkrati pa tudi »prvi preizkusni kamen« za odločilo bitko med vlado in sindikati v zvezi z meznimi spori, ki se pojavljajo na obzorju. Do sedanje stavke je prišlo v nekoliko čudnem položaju, v trenutku, ko sta se obe sprti strani vendarle sporazumeli o vsoti, ki bi jo bilo treba dati za povečanje plač. Nepremotljivo oviro je povzročilo nesoglasje glede razdelitve tega skupno določenega zneska milijon funtov. Transportna komisija je zahtevala povečanje 8,5 šillingov za posamezne kategorije delavcev. Sindikati so namesto tega zahtevali, da se vsem povečajo plače za 6,5 šillingov. Nesoglasje je bilo videti samo

formalne narave, toda za tem se je skrivala popolnoma druga računica. Vladno brezkompromisno stališče tolmačijo z njeno željo, da z zmago v prvi bitki ustvari ugodnejše pogoje za bitke, ki še pridejo in da s tem opozori ostale sindikate, da bodo njihove zahteve sprejete z ognjem iz vsega razpoložljivega orožja. Nobena izmed nasprotnih strani ne kaže pripravljenosti spreminiti taktike. Obe sta še vedno v ofenzivi in pred javnostjo valita krivdo druga na drugo. Tako sindikate dolžijo, da gledajo samo na svoje sebične koristi, s čimer ogrožajo širše nacionalne interese. Oni odgovarjajo, da jim je to borbo proti njihovi volji vsilila vlada, ki jo obtožujejo, da hoče reševati nacionalne težave izkjučno na račun delavskega razreda.

bolje znajti v tej »prometni zmedii«. Pozicije sindikata avtobusnih delavcev so nekoliko oslabilene, ker ni prišlo tudi do splošne transportne stavke, kot je bilo predvideno pred mesecem dni. Vodstvo sindikata Zveze železničarjev smatra, da še ni prišel »pravi trenutek« za stavko v prilog zahtev, ki jih postavlja za svojih 430.000 članov. Svet sindikatov prav tako šele proučuje položaj, tako da je sedaj stavka »lokalna stvar« avtobusnega sindikata. Toda mnoge sindikalne zveze se opredeljujejo za moralno ali materialno podporo stavkujočim. 43.000 železničarjev londonskega omrežja, kamor spada tudi podzemna železnica, je zahtevalo od 30. maja razglasiti stavko, če do tega dne vlada ne bo sprejela njihovih zahtev. Če pa nacionalna unija tega ne bo storila, si sindikat pridruže pravico »samostojne akcije«, ki pa še ni določena. Tudi mnogi drugi sindikati, kot rudarski sindikat, sindikat strojnih delavcev in drugi so izrazili solidarnost s stavkujočimi.

avtobus ni zapustil svoje garaže. Sindikat podzemne železnice je objavil, da ne bo dovolil uporabe več vlakov kot običajno. 2.000 šoferjev kamionov-tankerjev je odbilo oskrbovanje z bencinom privatnih avtobusnih podjetij, ki se niso hotela obvezati, da ne bodo opravljala nikakih prevozov, ki ne bi bili v okviru njihovega normalnega poslovanja. Medtem ko sindikati polagoma utrjujejo vrste v smeri solidarnosti in koordinirane akcije, si londonska policija in transportna komisija belita glavo, kako olajšati prometne težave v Londonu. Na državljane je bil nastavljen poziv, naj s skrajno disciplino in stroгим spoštovanjem navodil pomagajo pri reševanju prometnih težav, v katerih se je znašel milijonski London. Joža Vrhovec

Medtem ko zasneženi Vršič še vedno privablja številne smučarje, se v Savinjski dolini hmeljarjem po trdem delu prične okrepčilo, Portorož pa že vabi prve kopačice.

VREME

Stanje 7. maja: Prek zahodne in srednje Evrope se pomikajo valovi frontalnih motenj in vplivajo tudi na naše kraje. Nad Alpe še vedno doteka topla zrak. Napoved za četrtek: Spremenljivo oblačno vreme, popoldne po-večana oblačnost, v severni slo-veniji možnost krajevnih ploh. Nočne temperature med 6 in 14, v Primorju 14, najvišje dnevne okoli 20 stopinj Celzija.

Posvetovanje o trgovini

Ob koncu meseca bo v Beogradu prvo splošno jugoslovansko posvetovanje o napredku trgovine, obenem pa bo tudi letna skupščina Stalne konference mest

Beograd, 7. maja. (Tanjug). Na pobudo Stalne konference mest Jugoslavije bo v Beogradu od 29. do 31. maja prvo splošno jugoslovansko posvetovanje o napredku trgovine. Za pripravo tega posvetovanja je bil sestavljen poseben odbor, v katerem so zastopniki Stalne konference mest, Zveze trgovinskih zbornic, Zveze industrijske zbornice, Zveze kmetijsko-gozdarskih zbornic, sindikatov trgovinskih, gostinskih in turističnih delavcev. Zadržane zveze in Zveze ženskih društev Jugoslavije.

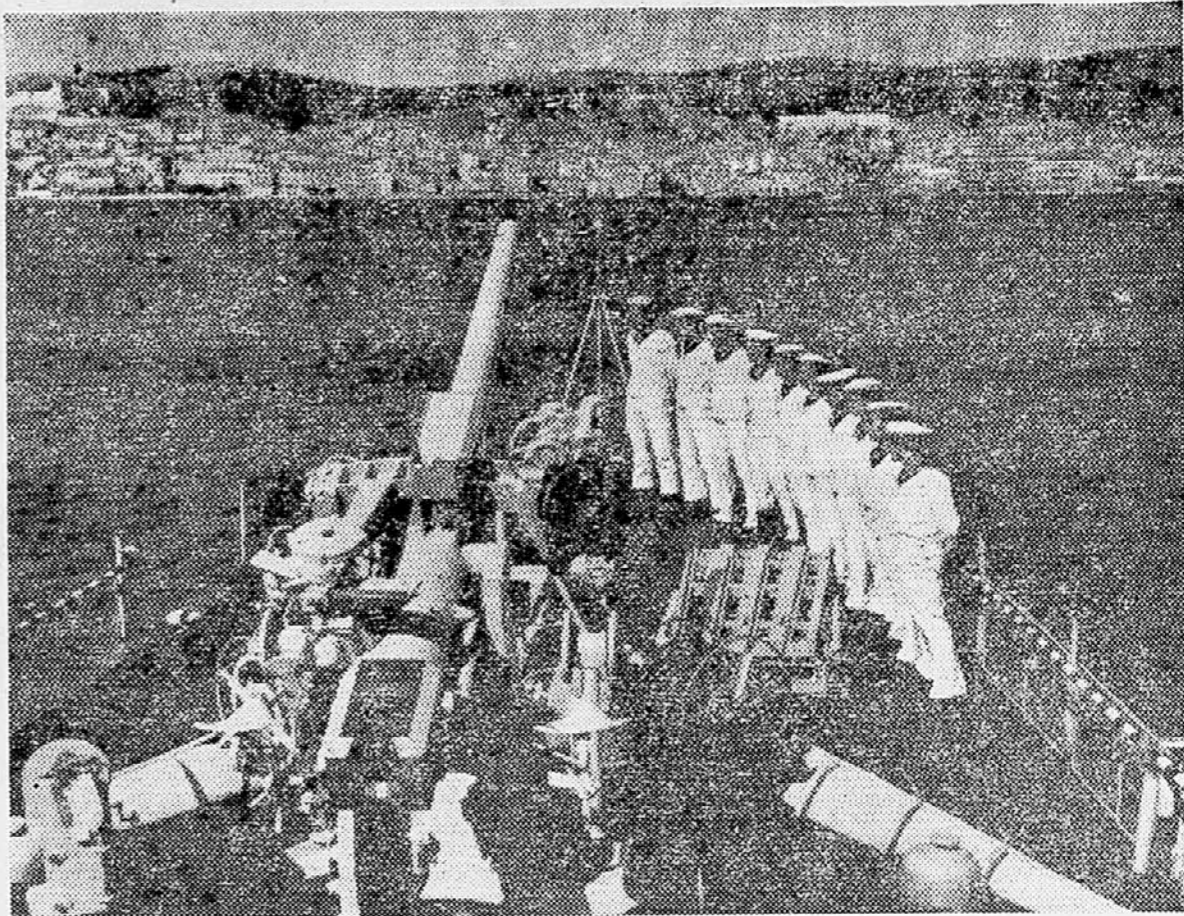
Glavni referat o trgovini bo imel dr. Marjan Breclj, član zveznega izvršnega sveta. Nadaljnji sedem referatov o materialnih in tehničnih pogojih trgovine, o družbenih organih in napredku trgovine, o industrijskih prodajalnicah in servisu, kadrih, sistemu solanja in nagrajevanju v trgovini, o odnosih med potrošniki in trgovino, kakor tudi o kontroli cen in davčni politiki bodo imeli zastopniki organizacij ki so sklicale posvetovanje.

Glavni namen posvetovanja bo na podlagi Podrobne analize do-
sednjega poslovanja notranje trgovine vskladiti akcijo vseh zainteresiranih čimteljev, da bi določili skupno stališče ter predlagali ukrepe za napredok trgovine in ureditev njenih glavnih problemov.

Kakor so poudarili na tiskovni konferenci v Stalni konferenci mest, je potrebno, da izvrše zastopniki mest in drugih organizacij temeljite analize in pripravijo dokumentirano gradivo za posvetovanje, da bi v celoti uspelo. V zvezi s tem bo Stalna konferenca mest sestavila posebno anketno skupino, v kateri bodo politični ljudje in strokovnjaki in ki se bo neposredno seznanila z organizacijo trgovine in oskrbovanja v nekaterih naših mestih ter izdelala o tem elaborat, ki bo predložen udeležencem posvetovanja.

Obenem s tem posvetovanjem o napredku trgovine bo imela Stalna konferenca mest Jugoslavije tudi svojo redno letno skupščino, na kateri bodo poleg drugega sprejeli tudi delovni program za prihodnje leto, izvršili predsedništvo in organe Stalne konference. Ta skupščina bo ob priložnosti ustanovila jugoslovanske zveze mest. Na skupščino Stalne konference mest so povabljeni tudi zastopniki nacionalnih zvez mest, kakor tudi posameznih večjih mest iz mnogih držav.

Ob tej priložnosti bodo odprli tudi razstavo o stanovanjsko-komunalni izgradnji Beograda.

Ob razpisu za sprejem novih gojencev v vojne akademije in šole: gojenci vojno-pomorske akademije na torpednem čolnu

Poslovna združenja v industriji

Njihov namen je vsklajevanje proizvodnih programov, skupno nabavljanje surovin, kakor tudi skupna prodaja izdelkov doma in v tujini

Beograd, 7. maja. Upravni odbor Zvezne industrijske zbornice je odobril ustanovitev prvih poslovnih združenj v tekstilni, konzervni, živilski in drugih industrijskih panogah.

Prej ustanovljena industrijsko-gradbena izvozna skupnost »Ingra« je prilagodila svoje poslovanje določbam zakona o združevanju. V sestavo novega poslovnega združenja »Ingra« so stopila podjetja »Djuro Džaković«, »Jedinstvo«, »Metalna«, »Rade Kontar«, »Litostroj«, »Energoprojekt« in še sedem proizvajalcev opreme. Glavna naloga združenja je koordiniranje proizvodnje zaradi skupne prodaje energetskih in industrijskih naprav ter druge opreme doma in v tujini. Ta poslovna organizacija naj bi izdelovala tudi perspektivne in letne plane za prodajo izdelkov svojih članov, bavila pa bi se tudi s proučevanjem trga, z vsklajevanjem proizvodnih programov in podobnim.

dustrije Jugoslavije, ki se bo predvsem bavilo z izvozom, pripomoglo k ureditvi trga s tem blagom. V poslovnem združenju industrijske mesa, sadja in povrtnine je 10 podjetij. Med njimi so »Gavrilovič«, »Juhore«, »Slimec«, »Crvena zvezda«, »Srbija«, »Budimka« in druga. Združenje bo vsklajevalo proizvodne programe, zlasti pa skrbelo za kakovost izdelkov za izvoz. Posebno skrb bo posvetilo specializaciji posameznih tovarn za izdelavo konzerv za tuje trge.

Zaradi skupne proizvodnje in nabavljanja surovin je enajst jugoslovanskih tovarn piva ustanovilo poslovno združenje industrijske piva in kvasa. V to organizacijo je vstopilo še 17 pivovarn in več drugih sorodnih gospodarskih organizacij.

Te dni bodo potrjena pravila

še enega poslovnega združenja — Skupnosti za investicije iz Zagreba. Naloga te skupnosti bo dobavljanje investicijskih sredstev iz domačih in tujih posejov za izpopolnjevanje, rekonstrukcijo in modernizacijo podjetij. Prav tako pričakujejo, da bodo v kratkem tri kooperacijske skupnosti elektroindustrije — »Eka«, »Marris« in »Standard« prilagodile svoje poslovne določbam novega zakona o združevanju in ustanovile poslovna združenja. V tej panogi pripravljajo ustanovitev poslovnega združenja proizvajalcev električnih tirnih vozil in združenja proizvajalcev električne opreme. Ustanovili bodo tudi združenje proizvajalcev orodnih strojev, kakor tudi poslovno združenje jugoslovanske industrijske kablov.

S SEJE UNIVERZITETNEGA SVETA

Ustrezneje urediti solanje učnega kadra

Ljubljana, 7. maja. Univerzitetni svet je pod predsedstvom Franceta Perovška na današnji seji obravnaval predlog statuta filozofske fakultete in je dal k osnutku svoje mnenje. Večina članov sveta se v načelni razpravi ni strinjala s predlogom, naj bi na filozofski fakulteti podaljšali status študenta za šest mesecev po končanem osmem semestru. Menili so, da bi to dejansko pomenilo podaljšanje študija, kar pa ob sedanjem občutnem pomanjkanju učnega kadra ni v skladu z objektivnimi družbenimi potrebami v našem šolstvu. Sekretar sveta za šolstvo LRS Ludvik Gabrovšek, ki je tudi prisotvoval seji, je poudaril, da je treba istočasno z določitvijo trajanja študija ustrezno sk-

čiti študijske programe, da bo povprečen študent lahko diplomiral v roku, ki ga določa zakon. Če ne bo sistem študija na fakultetah prilagojen potrebam prakse, bo zaradi nagle rasti šolskega pomanjkanja učnega osebja vedno bolj pereče. Že zdaj primanjkuje naslednje število kvalificiranega učnega kadra za občeizobraževalne predmete na gimnazijah in osemletnikih: za matematiko in fiziko 56 odstotkov, slovenski jezik 45,5 odstotkov, biologijo in kemijo 39,4 odstotkov, zgodovino in zemljepis 36,6 odstotkov itd. Zato teži šolstvo za tem, da se kar najbolj poveča dotok kvalificiranih učnih kadrov v šole. Prosvetni delavci imajo sedaj tudi primerno gnotno vzpodbudo in je zanimanje za ta poklic vedno večje. Za študijski strok, ki dajejo kvalifikacijo za pedagoške poklice pa bo treba bolj kot doslej vzpodbujati študente s stipendiranjem, ker je bilo za te študijske skupine premajhno zanimanje tudi zaradi materialnih pogojev.

Tovariš Gabrovšek je prav tako opozoril, da bo možno po diplomi nadaljnje izpopolnjevanje učnega kadra v republikem in okrajnih pedagoških centrih kot do predvideva bo-

učni zakon o šolstvu ter v okviru podiplomskih tečajev na fakultetah. Dejal je tudi, da so bile doslej premalo upoštewane težnje, ki jih danes zasledujemo v šolstvu. Na očitke, da je kakovost učnega osebja na šolah danes nižja kakor včasih, je odgovoril, da ima zaradi prezaposlenosti s honorarnimi učnimi urami ta sorazmerno maloštevilni kader trenutno manj možnosti za strokovno in znanstveno uveljavljanje, kar pa bomo lahko izboljšali samo v primeru, če bosta filozofska in naravoslovna fakulteta hitreje in v večjem obsegu kot doslej usposabljali kvalificirano učno osebje za naše šole.

II. mednarodni lesni sejem

od 22. maja do 1. junija v Ljubljani — Inozemske tvrdke bodo razstavile najrazličnejše stroje za predelavo in obdelovanje lesa — V dneh sejma kongres inženirjev in tehnikov gozdarsko-lesne stroke FLRJ

Po velikem uspehu lanskega I. mednarodnega sejma lesnih proizvodov bo na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani od 22. maja do 1. junija letos II. lesni sejem. Razen domačih razstavljalcev, ki bodo razstavljali godne proizvode in sortimente vseh vrst, pohištvo in razne druge končne proizvode lesa ter proizvode kemičnih izdelkov lesa, bodo na sejmju razstavljali tudi inozemci.

V času sejma bodo odprli na Razstavišču tudi zgodovinsko razstavo lesnih izdelkov, od začelka pa preko vse zgodovinske dobe v Sloveniji do danes. Prav zato je sejem zelo priporočljiv za najrazličnejše šolske ekurzurije.

Inozemski razstavljalci pa bodo razstavljali najrazličnejše stroje, ki jih uporabljamo v lesni industriji. V zadnjih letih namreč pri nas moderniziramo lesno industrijo. Za ta namen določa petletni perspektivni plan kar 30 milijard dinarjev investicij. Ker teh strojev ne izdelujemo še doma, smo v velikih meri odvisni od uvoza. Zato bodo tiste stroje za žaganje, transport, predelavo in obdelavo lesa, ki bodo razstavljani na letošnjem sejmju, kakor kaže, odkupila naša domača podjetja. Ti stroji bodo v dneh sejma obratovali, tako da bo vidna tudi praktična demonstracija.

Jugoslovanska lesna industrija bo na tem sejmju pokazala tudi svoje proizvode za široko potrošnjo, posebno tiste, ki so namenjeni za izvoz. Ena izmed največjih teženj letošnjega sejma je namreč propaganda za izvoz končnih izdelkov naše lesne industrije.

Računajo, da bodo 29. in 30. maja, ko so določeni komercialni dnevi, jugoslovanska lesno-predelovalna in lesno-industrijska podjetja sklenila več ugodnih pogodb kakor lani.

Da bi se naši lesni strokovnjaki lahko seznanili z najnovejšimi izsledki v lesno-predelovalni industriji v inozemstvu, bo v dneh sejma več sestankov s tujimi strokovnjaki in gosti.

Razen omenjenih posvetovanj v Ljubljani, bodo v času sejma posvetovanja naših strokovnjakov gozdarske in lesno-predelovalne stroke ter poslovnih ljudi iz inozemstva tudi na Bledu, kjer bo tudi kongres inženirjev in tehnikov gozdarsko-lesne stroke FLRJ in letna skupščina lesno-industrijskih podjetij FLRJ.

Sodobno lahko pohištvo, ki čedalje bolj prihaja do izraza pri gradnji stanovanj, ki zavzemajo minimalno površino, bo na sejmju imelo vidno mesto, posebno še zaradi tega, ker je povpraševanje prav po teh proizvodih naše lesne industrije v inozemstvu zelo veliko.

Dan mladosti na avtomobilski cesti

Očeec, 7. maja. (Tanjug) Med graditelji avtomobilske ceste je veliko zanimanje za bližnjo proslavo Dneva mladosti. Predvsem se zanimajo za proslavo v Beogradu, ker bo eden izmed graditeljev avtomobilske ceste izročil predsedniku republike srebrno palico in mu sporočil pozdrave mladine Jugoslavije za njegov rojstni dan. To bo član glavnega štaba mladinskih delovnih brigad Mića Prelić, rojen 1. 1933 v Guči (čačanski kraj).

Za zaščito zdravja žena

V Beogradu se je začelo posvetovanje o kontracepciji in legalizaciji abortusa

Beograd, 7. maja. V Beogradu se je danes začelo tridnevno posvetovanje o kontracepciji in legalizaciji abortusa, ki ga je organiziral Zvezni zavod za ljudsko zdravje. Posvetovanju prisostvujejo tudi zastopniki Zveze ženskih društev Jugoslavije, komisije za žene pri Zvezni sindikatu Jugoslavije, republikanskih svetov za ljudsko zdravje in strokovnjaki, ki se bavijo s tem problemom.

»Boris Kidrič« v Beogradu je začela delati 1. decembra leta 1956, danes pa je v Beogradu nad deset takih posvetovalnic. Enake posvetovalnice so v Prizrenu, Skoplju, Novem Sadu, Sarajevu, Celju, Mariboru, Kranju, Novem mestu, Portorožu, Ilirski Bistrici, Postojni, Reki, Splitu, Zadru in Osijeku, medtem ko ima Zagreb šest posvetovalnic. V kratkem bodo odprli posvetovalnice še v drugih krajih.

sledica nezadostne propagande. Danes glede na to še niso dovolj pritegnjene organizacije žen, sindikati, Rdeči križ itd. Potrebno je, da se v tovarnah in drugih kolektivih zbudijo zanimanje in prirejajo predavanja o kontracepciji.

boda samo za mazače in tiste nestrokovnjake, ki opravljajo tako delo. Družbeno nadzorstvo nad abortusi je nujno potrebno. Vida Tomšič je poudarila, naj to posvetovanje zbudijo proučnejše uporabljanje dosedanjih predpisov o splavu.

Član sekretariata za ljudsko zdravje pri zveznem izvršnem svetu docent dr. Slavko Djuričić je poročal o uspehih in težavah posvetovalnic za kontracepcijo v Jugoslaviji. Dejal je, da narasča število kriminalnih splavov, ki končajo v bolnišnicah in klinikah, v vsakim letom v škodo porodov. V naših bolnišnicah so kriminalni splavi eden izmed glavnih vzrokov bolezni in smrtnosti žen v generativni dobi in je smrtnost zaradi abortusa 2-krat do 3-krat večja kakor zaradi porodov. Kakor je poudaril dr. Djuričić, je treba v borbi proti kriminalnemu splavu izkoristiti vsa razpoložljiva sredstva, predvsem kontracepcijo in zdravstveno vzajanje.

Na posvetovalnice se obračajo za pomoč največ žene od 21. do 30. leta starosti. Nekoliko manj je žen med 30. in 40. letom starosti. Izmed tistih žen, ki so se odločile za uporabo kontracepcije, jih je 93,3% rodilo 1 do 4 otroke. Največ izmed njih (70,8%) je imelo pred tem enega do tri abortuse.

V razpravi je Vida Tomšič poudarila potrebo po ugotovitvi načelnega stališča zdravstvene službe in družbenih organizacij glede uporabe kontracepcije. Nagel in dinamičen prehod iz skoro patriarhalnih v nove družbene odnose, za kar je bilo v razvitejših državah potrebnega mnogo več časa, je dovedel mnoge zakonske zveze do tega, da »planirajo družino«, kar je povečalo število abortusov. Na to vplivajo poleg drugega tudi nestalnost zakonskih zvez, pomanjkanje stanovanj, ne smejo pa se prezreti tudi socialni razlogi. Vida Tomšičeva je nadalje dejala, da se abortusi ne morejo ukiniti z dekretom, pač pa se mora proti njim boriti zdravstvena služba ob podpori družbenih organizacij.

Da bi se naši lesni strokovnjaki lahko seznanili z najnovejšimi izsledki v lesno-predelovalni industriji v inozemstvu, bo v dneh sejma več sestankov s tujimi strokovnjaki in gosti. Razen omenjenih posvetovanj v Ljubljani, bodo v času sejma posvetovanja naših strokovnjakov gozdarske in lesno-predelovalne stroke ter poslovnih ljudi iz inozemstva tudi na Bledu, kjer bo tudi kongres inženirjev in tehnikov gozdarsko-lesne stroke FLRJ in letna skupščina lesno-industrijskih podjetij FLRJ.

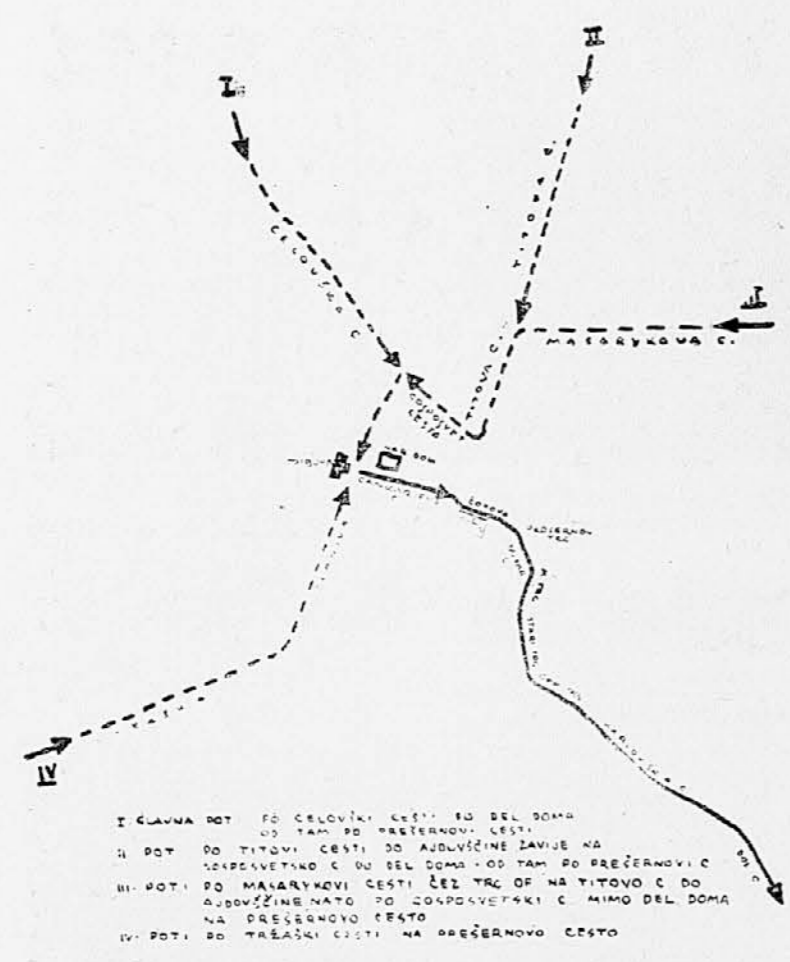
Prvo posvetovalnice za kontracepcijo so pri nas ustanovili meseca decembra 1955 na ginekološko-akušerski kliniki v Ljubljani. Odtlej je slo skozi njene seminarje znatno število zdravnikov ne samo iz Slovenije, temveč tudi iz drugih naših republik. Nato so začeli ustanovljati take posvetovalnice tudi v večjih krajih drugih republik. Posvetovalnica v tretjem domu ljudskega zdravja

Nadalje je dr. Djuričić dejal, da so glavne težave posvetovalnic za kontracepcijo nezadostna materialna sredstva. Nadpolovico posvetovalnic nima primernih prostorov in materialnih sredstev za propagando. Nekatero posvetovalnice omenjajo, da so sredstva za kontracepcijo relativno draga in da so tudi težave pri nabavljanju. Relativno majhno število obiskov v posvetovalnicah je po-

Posvetovanje se bo jutri nadaljevalo.

Novo združenje usnjarsko-predelovalne industrije in industrije gume

Beograd, 7. maja. (Tanjug) V Beogradu so danes ustanovili novo združenje usnjarsko-predelovalne industrije in industrije gume Jugoslavije.

Pot Stafete mladosti po ljubljanskih ulicah

RAZPIS

ZA TEČAJ POLITIČNE ŠOLE PRI CK ZKS (od 2. septembra 1958 do 30. januarja 1959). Tečaj Politične šole je namenjen predvsem delavcem in delavkam v industriji in kmetijstvu, ki že delajo v organih delavskega in družbenega upravljanja in jim je zato nujno potrebno osnovno znanje iz politične ekonomije in znanstvenega socializma. Prijave z osebnimi podatki, s podatki o dokončnih šolah, tečajih, o osnovnem poklicu, zaposlitvi, višini mesečnih prejemkov ter tudi o stažu in funkcijah v političnih organizacijah in družbenih organih, pošljite do 25. junija 1958 na upravo Politične šole pri CK ZKS. Šola ima tudi svoj internat za slušatelje, ki so doma izven Ljubljane. O sprejemu v tečaj bo vsak posameznik pisмено obveščen. In sicer najmanj 14 dni pred pričetkom tečaja. Podrobnejše informacije dobite na upravi šole, oziroma na občinskem komiteju svojega območja.

Pozivamo vse ustanove, gospodarske organizacije, hišne svete in lastnike hiš, da 9. MAJJA, ko je PRAZNIK MESTA LJUBLJANE, razobesijo zastave. Mestni svet mesta Ljubljane

Ob robu dogodkov

Prebujanje doma

Od našega stalnega dopisnika

RIM, 5. maja. (Po telefonu). Sele večeraj pozno v noč so prišli v italijansko prestolnico prve podrobnejše vesti o izredno uspehi antifrankistični manifestaciji, ki je zajela vsa mesta Španije. Mirna protirežimska demonstracija je zajela tak obseg, da je bila vlada prisiljena poslati na ulice okrepljeno policijo, falangistično milico in vojsko.

Petega maja praznujejo v Španiji kot »Dan zmage« nad Republiko. Isti dan so vse opozicijske stranke — socialisti, katoliki, anarhisti, liberali in komunisti — razglasili za »Dan nacionalne sprave proti Francu«. Medstrankarski odbor, ki je podtalno organiziral »Dan sprave«, je pozval Špance, naj mirno demonstrirajo proti frankističnemu režimu. V vseh večjih mestih — Madridu, Valenciji, Barceloni, Oviedu, Sevilli in drugih — so bile ulice od sedmih naprej nabito polne, tramvajev in avtobusov pa so nekaj časa prazni krožili po čestah, nakar so jih večidel umaknili iz prometa. Prebivalci — delavci in inteligenca, možje, žene in otroci — so se v prisotnosti številnih odzvali pozivu opozicijskih strank, naj z bojkotom prometnih sredstev na dan frankistične zmage nad Republiko demonstrirajo proti režimu. Tudi delavci Asturije in Baskije so se v ogromnem številu odzvali pozivu, naj z dvakrat polurno stavko demonstrirajo proti Francu.

Protifrankistična fronta vseh opozicijskih strank je naglala vladi strah v kosti. Notranji minister Camillo Alfonso Vega je naročil, naj policija z vsemi razpoložljivimi sredstvi diskretno prepreči demonstracijo, za kate-

joč manifestacijo kot izključno »boljševiško« (ta izraz je namreč v Španiji v modi). — Vlada je namreč računala, da se bo meščanski razred spriču okupacije tovarn ustrašil in temu ustrežno iskal »zaščito« pred »bolševizacij« prav pri režimu, proti kateremu je hotel demonstrirati. Ker je ta provokacija spodbudila in so Španci plebiscitarno demonstrirali proti Francu, je bila vlada, čeprav nerada, prisiljena k odkritim, tudi za zunanji svet vidnim ukrepom. Vse avtobusne in tramvajске postaje so zasedli vojniki v polni bojni opremi in falangistični miličniki, po ulicah pa so okrepljeno kridarile policijske partulje na jeph. Praktično so aplicirali ukrepe, predvidene za »izredno stanje«. Zakon o teh ukrepih so sprejeli pred nekaj meseci, ob tedanjih protirežimskih demonstracijah.

Množična udeležba prebivalstva v protifrankistični demonstraciji na sam praznik režima ne pomeni zgolj »antifašizma« manifestacije, marveč naravnost plebiscitarno priznanje moralne avtoritete novo nastajajočega političnega telesa. Skratka, mnogo več kot izbruh političnega in ekonomskega nezadovoljstva.

Če o teh stvareh povprašamo Špance, živče v Rimu, prav gotovo ne boš dobil zaželenega odgovora. Tisti, ki žive v italijanski prestolnici, s španskim potnim listom, hodijo vestno k maši in duhovnim vajam, da se ne bi zamerili vsemogočnemu »Opus Dei«, sicer pa molče. Če imaš srečo, da te v to družbo uvede kak njihov intimen prijatelj, boš zvedel največ to, da imajo družino, za katero je treba skrbeti in da brez priporočila »Opus Dei« (cerkvene organizacije, ki ima tudi vlogo informativne službe) v Španiji ni mogoče vdihavati nič zraka... Emigranti iz republikanske Španije pa so moralno utrujeni, razočarani in resignirani, ne toliko zaradi osebne zapuščenosti kot zaradi nerazumljive brezbrzičnosti, ki jo je Evropa po vojni pokazala od bežice, ki se je žrtvovala v prvi bitki proti nacizmu in fašizmu. Španija se torej prebujala doma, v lastni hiši.

Med obiskom v ZSSR izkazujejo predsedniku Združenje arabske republike Naserju najvišje časti. Na sliki ga vidimo v sredini med predsednikom vlade Hruščevim in predsednikom prezidija vrhovnega sovjeta ZSSR Vorosilovim, kako iz avtomobila odzdravljajo množico.

»Praznik zmage«

»Dan nacionalne sprave« in protifašistična manifestacija 5. maja utegne imeti z ozirom na trenuten notranji položaj daljnosežnejše posledice, kot bi bilo to pričakovati na prvi pogled.

Ze dolgo je v Španiji »nekaaj v zraku«. Francov režim ni več prvobitni režim falange. Zmagoviti generali so se mu nekako odtujili in gledajo nanj z določeno dozo pridržkov. Armada je degenerirala in skup priviligirane in korumpirane družbe višjih oficirjev, ki sanjajo o »svobodni vojni v Maroku«, Franco pa se drži na oblasti, ne zaradi notranje moči režima, marveč zaradi zamotanega sistema protislovij med realnimi in potencialnimi silami dežele.

Kot dolgujeta Adenauer in Ulbricht svoje politično življenje razdeljenosti Nemčije, tako ga dolguje »Caudillo« mednarodni in notranji situaciji.

Mednarodna napetost in čim ostrejša blokovska razdeljenost spreta sta conditio sine qua non za nadaljnji obstoj režima, prav tako kot politična utrujenost, razočaranost in resignacija, ki je nujno morala zajeti Špance spriču pojavnega odnosa Evrope posebej pa Amerike do španskega problema.

Posebnost sodobna Španije je zamotan sistem notranje-politične napetosti, v okviru katerega se bore različne nacionalne tendence: »konservativna« in »revolucionarna« falangisti, filofalangistični in filodemokratski monarhisti, progresivni katoliki, katoliški konservativci, ki skušajo s pomočjo tajnih cerkvenih rešev spremeniti deželo v popolnoma totalitarno teokracijo, in republikanci vseh tendenc, ki jim je bil do nedavna edini skupni cilj odstavitev Franca.

Francu se ob vsem tem drži ob strani, napoveduje »velike spremembe« v smeri monarhistične restauracije in podaljšuje agonijo degeneriranega režima, ki črpa edino življenje samo iz nerazrešenih protislovij. Kajti večina nacionalnih sil je režimu v sedanjem stadiju razvoja skozi in skozi tudi meščanstvo in sile gospodarskega kaosa in brezizglednosti, inteligenca, posebno mladina primerjajo pojavnico obnove Evrope s pojavnico razkrojem — moralnim, političnim in gospodarskim — svoje domovine, mali človek z ulice pa je izgubil še zadnjo truhlico spoštovanja do oblasti in izpopolnjevanje nastalo praznoto s pikro ironijo: celo nižja duhovščina z vse večjim razumevanjem gleda na vsepohojno ljudsko nerazpoloženje.

Sklep opozicijskih strank, ki predstavljajo potencialne progresivne sile dežele, da se združio v skupno akcijo »Dneva nacionalne sprave«, utegne torej pospešiti razvoj španske stvarnosti in to ne v smeri, ki si jo je zamislil »Caudillo«, t. j. v smeri postopne restauracije najreakcionarnjšega dela monarhističnega gibanja. Enoten nastop vseh progresivnih strank namreč daje antifrankističnemu gibanju vsenacionalni značaj in jemlje generalistmu glavni adut, s katerim se predstavlja zahodnemu svetu in predvsem Američanom kot edina alternativa »komunistične nevarnosti«.

M. Suštar

Britansko-jemenski spor

London, 7. maja. (Reuter). — Predstavnik britanske Foreign Office je danes izjavil, da je britanska delegacija v OZN obvestila vse člane Varnostnega sveta o napadu jemenskega topništva na eno britansko letalo nad ozemljem Adena. Britansko letalo je nato, da bi razbilo napadalce, bombardiralo jemensko trdnjavo Katabu. Predstavnik Foreign Office je dodal, da bo britanska vlada po najkrajšem času protest jemenski vladi zaradi tega incidenta.

Alarmi v ZDA

NEW YORK, 7. maja (AFP-Reuter). Cele tri mesece je bil severni del ozemlja Združenih držav Amerike izpostavljen poskusnim napadom letal, ki so nosili vodivke bombe.

Nekaj sto letal, ki so prihajala z vseh strani, je vrglo v tem času približno 300 bomb, pred katerimi so se morali prebivalci zaradi »sevanja« skrivati v zaklonišča. To je bil peti alarm take vrste, ki so ga organizirali v ZDA, da bi prebivalstvo čim bolj pripravili na morebitno vojno, v kateri bi uporabljali vodivke bombe.

Na mesto New York je padla neka bomba s silo 4 milijone ton TNT. Zaradi »eksplozije in sevanja«, ki se je razširilo na področje sedmih kilometrov, je bilo ubitih 419.086 ljudi. »Materialne škode« se niso ocenili.

Nekaj trenutkov po alarmu je po ulicah tega milijonskega mesta zavladala prava puščoba. Vsega skupaj se ni pokoravalo alarmu devet oseb, ki so jih zaprli in obsodili na več mesecev zapora. Predsednik Eisenhower,

Dvakrat več blaga

NEW YORK, 7. maja (Tanjug). Danes so v New Yorku odprli drugi povojni mednarodni sejem, na katerem med 3000 razstavljalci iz 60 držav sodeluje tudi Jugoslavija.

Za razliko od lani je jugoslovanski paviljon dvakrat večji z večjim in bolj pestrim asortimantom razstavljenega blaga, ki zanima, ali kot domneva, da bo zanimalo ameriško tržišče. Lani so jugoslovanska podjetja razstavljala svince, bakrene izdelke, les, plitene proizvode, usnjene izdelke, predmete domače obrti, tobak, zdravilna zelišča in zdravila, konzerve, pišanje in drugo. Letos se poleg teh pojavljajo že mnogi novi proizvodi, kakor manjši elektromotorji, proizvodi iz aluminija, emajlirana posoda ter raznovrstna lesna in usnjena galanterija. V mnogo širšem obsegu je zastopani tudi turizem.

Opat Berenguer priča

Z DANASNJIM CLANKOM ZAKLJUČUJEMO SERIJO REPORTAŽ NAŠEGA POSEBNEGA DOPISNIKA VLADA STOPARJA IZ ALŽIRIJE.

Vrsto svojih člankov sem hotel končati z opisom velikih izčakov, ki jih ima Francija za alžirsko vojno. Trenutno znašajo stroški približno 800 milijard frankov na leto, kar ogroža celotno gospodarstvo metropole. Medtem pa mi je prišel v roke dokument nenavadne vrednosti. To je pripovedovanje nekega francoskega duhovnika, ki so ga izgnali iz Alžira.

Opat Berenguer, sin, vnuk in pravnuk francoskih kolonov, je bil doslej duhovnik v Montagnacu, v vasi, ki šteje 2500 prebivalcev in je v bližini alžirsko-maroške meje. Prvikrat so ga izgnali leta 1956, nato so sodno odločbo preklicali, sedaj pa so ga spet izgnali.

Opat Berenguer je vse prej kot felah, vendar pa je ni strinja z ravnanjem francoskih oblasti v Alžiru.

Govori se o ustreljenih zapornikih. Ali gre za upornike, ki so jih ujeli v boju? — Je vprašal opata Berenguera francoski novinar.

— O tem ni niti govora. Gre o sumljive ljudi, ki so jih zbrali med restanti, ko so pregledovali osebne legitimacije.

Boj za plemensko enakost

Bombe na židovske cerkve in črnske šole v petih državah na jugu ZDA — Žrtve napadov zahtevajo posredovanje zvezne vlade

NEW YORK, 8. maja (Tanjug). Napadi z bombami na židovske cerkve in črnske šole v petih južnih državah so vzbudili živahen odmev v ameriški javnosti.

Ker ministristvo za sodstvo dovolilo zveznemu preiskovalnemu uradu, da bi posredoval v imenu zvezne vlade iz strahu pred »novo zaostritvijo odnosa republikanske vlade z lokalnimi funkcijonariji iz demokratske stranke«, so se predsedniki 29 večjih mest v ogroženih državah zedinili, da bodo izvedli skupno akcijo. Dogovorili so se, da bodo izmenjavali informacije s policijskimi organi, koordinirali preiskovanje in zasledovanje, hkrati pa so razpisali velike denarne nagrade osebam, ki bodo pomagale loviti teroriste. Čeprav so pobudniki atentata ostali neodkriti, na splošno menijo, da so organizatorji teh napadov Ku-Klux-Klanovi in takozvani odbori belih državljanov.

Nacionalna židovska in črnska združenja, ki jih podpirajo vodilni listi, zahtevajo posredovanje zvezne vlade, ker ne verjamejo, da bi bile lokalne oblasti razpoložene energično nastopiti proti razbesnelemu terorizmu, katerega korenine so v rasni segregaciji. Dva člana predstavniškega doma sta se nastopila s predlogom, po katerem naj bi bilo posredovanje obvezno. Da bi podprli neodločni in preplašeni tisk južnih držav za borbo proti rasni neenakosti, so veliki

Rekonstrukcija Sueskega prekopa

Ismailija, 7. maja (Reuter). — Predsednik uprave Sueskega prekopa Mahmud Junis je danes izjavil novinarjem, da je Egipt pripravil načrt za rekonstrukcijo Sueskega prekopa, ki bi veljala najmanj 123 milijonov funtov šterlingov. V načrtu imajo razširitve sedanega prekopa ali zgraditve še novega, vzporednega. Namen tega egiptovskega načrta je, da bi povečali promet med Suezom in Port Saidom od sedanjih 48 ladij na 200 ladij dnevno.

Junis je prav tako dejal, da odškodnina delničarjem bivše Sueske družbe ne bo vplivala na finančni položaj uprave prekopa, ker so se dohodki znatno povečali.

Samo mesta in glavne poti

Nadzorstvo alžirske osvobodilne voje se je razširilo na več novih področij — Lacoste je priznal, da imajo Francozi v svojih rokah samo velika mesta in glavne komunikacije

PARIZ, 7. maja (Tanjug). Ostri spopadi med uporniški in francoskimi silami, številne zasede in razne diverzantske akcije Alžircev so označile v zadnjih 24 urah nadaljnjo razširitev ofenzive osvobodilne armade po vsem ozemlju Alžirije.

Do petih velikih spopadov — po sporočilu francoskega poveljstva — je prišlo na osrednjih področjih pri Omalu in Sandplenu, kakor tudi na področju Constantina in na zahodnih področjih na sektorjih Uarsenja. Po poročilih v pariškem tisku so imele francoske čete 50 mrtvih, francosko poveljstvo pa trdi, da je v desetih bitkah v zadnjih 24 urah padlo 276 Alžircev.

Francoska poročila govore o trdnih položajih in oporiščih upornikov na obali Sredozemlja, severno od Constantina, na centralnih področjih okoli Omala,

v dolini reke Sumam in na področju Auresa, kakor tudi na zahodu v bližini Uarsenja. Ta prostrana področja so popolnoma pod nadzorstvom osvobodilne armade. Minister reziden v Alžiru Lacoste je danes potrdil v izjavi listu »Express«, da imajo Francozi v svojih rokah samo velika mesta in glavne komunikacije.

Najbolj ostri spopadi v zadnjih 24 urah so bili na osrednjih področjih le nekaj kilometrov od glavnega mesta Alžira, kakor tudi na Uarsenju. Po kratkih poročilih francoskega poveljstva ni mogoče ugotoviti, koliko število francoskih čet je bilo zapletenih v teh spopadih, toda razvoj operacij v zadnjih štirih dneh kaže, da se elitna sila francoskega korpusa ni posrečilo ustaviti velikega gibanja osvobodilnih odredov. Na zahodnih bojiščih so uporniki v zadnjih dveh dneh napadli šest francoskih garnizij in štirikrat postavili zasede francoskim vojaškim kolonom. V zasedi pri El Hadu so uporniki ubili 15 francoskih vojakov. Bo-

TELEGRAMI

NEW DELHI — Predsednik indijske vlade Nehru bo še ta mesec odšel na dopust, verjetno na Himalajo. Na dopustu bo šest tednov.

KJÖBENHAVEN — Generalni sekretar Atlantskega pakta Spaak bo odpotoval na dvodnevni obisk na Norveško. V Oslu bo prebival kot gost norveške vlade.

HAAG — V Haagu se je začela konferenca nacionalnih komisij mednarodnega fonda za pomoč otrokom (UNICEF). Konferenci prisotujejo generalni direktor UNICEF Maurice Pate, direktor afriškega in evropskega urada dr. Charles Eger, predstavniki Združenih narodov, organizacije FAO in nevladnih organizacij iz nekaterih držav. Na konferenci bodo proučili aktualne probleme te organizacije.

BERLIN — Rečna trgovina med vzhodnim Nemčijo in Vzhodno Nemčijo je v renelaha, ker je Vzhodna Nemčija pred nedavnim povečala takse za vse tuje ladje, ki plovejo po njenih teritorialnih vodah.

TOKIO — Japonske oblasti so sporočile, da so kitajski rušilci streljali, nato pa zaplenili 14 japonskih ribiških ladij v vzhodnem Kitajskem morju. Po sporočilu japonskih oblasti so Kitajci že drugič zaplenili japonske ribiške ladje, odkar je bil sklenjen kitajsko-japonski sporazum o ribolovu junija leta 1956.

SEUL — Južna Koreja je odklonila predlog kitajske in severnokorejske vlade, da bi sklical konferenco, na kateri bi proučili možnosti za ponovno združitve Koreje.

co mogel nadaljevati in da bo nekoga dne moralo priti do sprememb. Ti Evropejci imajo v vseh svoje delo, svojo družino, njihovi stiki z metropolo pa so slabši. Večina jih želi ostati, kjer so. Čeprav vedo, da so Francozi, se začnejo počasi zavdati, da so tudi Alžirci. Muslimanom priznavajo, da so v voji domovini in da se je treba zato z njimi sporazumovati. Pripravljeni so pristati na velike spremembe s pogojem, da bi jim zaščitili življenje in premoženje. Mnogi izmed njih se skušajo zavarovati pri FLN s tem, da dajejo nekakšne davke in preskrbujejo alžirski armadi zdravila.

— To bi pomenilo da si i evropski in francoski prebivalstvo želi, da bi prišlo do sporazuma, ki bi preprečil nadaljnje prelivanje krvi?

— To je popolnoma točno. Nekateri francoski krogi razlagajo vztrajno odklanjanje razgovorov z uporniki z dejstvom, da se francoske oblasti bojijo reakcije evropskega prebivalstva. Osebnostno v to ne verjamem. Ljudje, ki najbolj vpijejo, nimajo za seboj velike večine evropskega prebivalstva, ki si vedno bolj želi miru.

Vlado Stopar

Koristi podjetja so tudi izza tovarniškega plotu

O nekaterih problemih v Trbovljah

V trboveljski občini je še mnogo drobnih vprašanj, ki tišče ljudi in ki jih pristojni čimprej prepočasno rešujejo. Vzrok je delno tudi v tem, da občina nima dovolj potrebnih finančnih sredstev, medtem ko skušanja nekatera podjetja s svojimi sredstvi po svoje reševati tista vprašanja, ki zadevajo predvsem njihove delovne kolektive. To je seveda napak, ker je pač treba gledati ozke materialne koristi posameznikov in kolektivov v luči problemov vse občine in celotne skupnosti, če hočemo, da bo komunna uspešno napredovala. Treba je vedeti, da je danes doseganje osebnih materialnih koristi bolj kot kdajkoli prej odvisno od povezanosti podjetij s komunno in od pripravljenosti delovnih kolektivov, da prispevajo k reševanju preostalih problemov komunne. To z drugo besedo pomeni, da je izboljšanje delovnih pogojev delovnih ljudi vedno bolj povezano z dvojno dejavnostjo delovnega človeka: kot proizvajalca in upravitelja

v podjetju in komunni. Na življenjski standard ne gre gledati samo skozi prizmo plače, ker so izkušnje pokazale, da povečanje nominalne plače ni moglo priti do polnega izraza, dokler je bilo v nekem kraju neurejeno tržišče, zaostala in nepopolna obrt in tako dalje. To je zlasti v Trbovljah morda bolj očitno kot kjerkoli drugje, ker se ravno tu mnoga drobna, a zelo važna vprašanja niso reševala vzporedno s splošnim razvojem mesta in da bi uresničila težnjo delovnih ljudi po cenejši gradnji, ki bi zagotovila hitrejše reševanje stanovanjskega vprašanja. Iz skupnega stanovanjskega sklada bi bilo treba nujno izločiti vsaj 20 odstotkov sredstev za popravilo starih stanovanjskih hiš, ki so že dotrajane ali pa minimalna najemnina ne omogoča njihovega rednega vzdrževanja. Tak ukrep bi bil nujno potreben, ker je v Trbovljah 70 odstotkov starih stanovanj, ki jih še desetletja ne bo mogoče zamenjati z novimi, čeprav so jih po vojni veliko zgradili in jih bodo v prihodnje vedno več.

Drug zelo važen problem v Trbovljah je nerazvita obrt. Za ustanavljanje novih delavnic ni potrebnih sredstev, obstajajo pa zato druge možnosti za rešitev tega vprašanja. Znano je, da ima vsako večje trboveljsko podjetje poleg osnovne dejavnosti tudi razne delavnice (zidarje, mizarje, kleparje itd.). Vdovstva podjetij zatrjujejo, da se jim to izplača, v kar pa je mogoče upravičeno podvomiti. Če bi bile te delavnice na samostojnem računu in ne bi bile nobene možnosti, da se del stroškov skrivajo v materialnih stroških osnovne proizvodnje, bi se najbrž pokazalo, da je resnica drugačnatna. Toda ne glede na to, bi bilo nujno, da se podjetja posvetijo osnovni proizvodnji in obdržijo samo nujno potrebno remontno skupino, ostale delavnice pa izločijo in jih dajo v službo vsega prebivalstva v občini. Nenormalno pa je, da imajo podjetja delavnice s stroji in kadri, ki niso polno izkoriščeni, medtem pa si družbeni organi občine belijo glave, kje bi dobili sredstva za obrtne delavnice in kod bi iskali potreben strokovni kader.

Avtobusni promet v Trbovljah ni tak, kot bi moral biti in občina išče načine, da bi prišla do sredstev za nabavo novih avtobusov in kamionov. Ali se ta problem ne bi dal rešiti na kak drug način? Vsa večja podjetja imajo avtobuse, ki jih rabijo samo nekaj ur dnevno za prevoz delavcev na delo in domov, medtem ko so ves ostali čas neizkoriščeni. Ali ne bi ti avtobusi lahko služili tudi širšim potrebam? S tem seveda ne mislim, da bi ukiniteli prevoz delavcev, toda obenem s tem bi lahko uredili tudi avtobusni promet v Trbovljah, ne da bi za to potrebovali kaka večja sredstva.

Takih problemov pa je v trboveljski dolini še precej in njihovo uspešno reševanje je odvisno od tega, če bodo i posamezniki i kolektivni podjetji svoje drobne interese koristim celote. Treba je vedeti, da pro računsko sredstva občine niso tako velika, da bi lahko zgradili in uredili vse to, kar je potrebno, toda s skupnimi močmi bi se dalo marsikaj pospešiti. V skladu s skupno uporabo v trboveljskih podjetjih je nad 300 milijonov dinarjev in delovni kolektivni bodo pripravljivi precejšen del teh sredstev izločiti za reševanje problemov komunne, če se jim bo pravilno pojasnilo, da je to potrebno in da je od tega odvisen njihov življenjski standard. Oni bodo to najbrž bolje razumeli kot pa nekateri posamezniki, ki ne čutijo toliko drobnih problemov in se jim zdijo druga vprašanja važnejša kot pa tista, od katerih neposredno zavisi življenje ljudi. Takih ljudi seveda ni veliko, toda žal so bili v preteklosti največkrat odločilni, kadar se je razpravljalo o uporabi sredstev.

F. Setine

Dejavnost urbanističnega društva

Vzgoja urbanistične miselnosti in strokovnih kadrov za urbanistično službo sodi med najvažnejše naloge društva

Pred kratkim je na letnem občnem zboru pregledalo svoje delo Urbanistično društvo Slovenije, ki je še zmerom mlada družbena organizacija naših urbanistov. V svojih vrstah združuje predvsem arhitekte, gradbene inženirje in tehnike, geografe, umetnostne zgodovinarje, ekonomiste, geodete in geometre, agronome in kmetijske tehnike, godarske inženirje in tehniške, poleg teh pa še mnoge druge strokovnjake. Ta pestri strokovni sestav članov društva, ki ga tvorijo predstavniki raznovrstnih poklicev, dokazuje, da terja urbanistično snovanje udeležbo širokega kroga sodelavcev.

Nagel gospodarski in splošni družbeni razvoj narekujeja širšo popularizacijo urbanizma, zlasti v vzgojnem smislu. Pravilno pojmovanje sodobnega urbanizma bo pravzaprav treba šele vzgojiti, in sicer ne le na področju, temveč tudi v mestih. Društvo meni, da bi lahko k temu precej prispevala predavanja, posebej pa še razstave sodobnih znanstvenih izsledkov in po ustreznih delovnih metodah, ki bodo prilagojene našim

specifičnim družbenim in ekonomskim razmeram, je društvo predlagalo, naj bi tudi v Sloveniji ustanovili poseben inštitut za urbanizem. Za takšno ustanovo so pokazali razumevanje tudi pristojni oblastni organi. Kakor kaže, bo urbanistični inštitut slej ko prej ustanovljen, brž ko bodo dozoreli predvsem potrebni materialni pogoji. Inštitut se bo lahko med drugim posvetil tudi vzgoji urbanističnega kadra.

Poleg teh poglavitnih nalog sodeluje društvo tudi pri raznih konkretnih akcijah, kot na primer pri strokovnih organizacijskih pripravah za predvideni urbanistični uređitev dela Ljubljane med Prešernovo, Cankarjevo, Titovo in Askerčevovo cesto. Pripravlja pa se tudi za predvideno sedmo posvetovanje urbanistov Jugoslavije, na katerem bodo po vsej verjetnosti obravnavali temo: »Stanovajska notna kot urbanistični element načrtnega razvoja mesta. Projeći nameravajo socialno-ekonomske, organizacijske in prostorne pogoje take enote in njen odnos do drugih elementov mestnega organizma.

Uveljavljanje sodobne urbanistične miselnosti je zelo pomembna naloga pri uresničevanju perspektivnega plana našega gospodarskega in splošnega razvoja. Dosegljivo se ni uspelo članstva povečati števila svojega članstva. Pogrešajo sekcije društva v drugih večjih mestih, ker je zdaj težiče vse dejavnosti takorekoč le v Ljubljani, potrebno pa bi bilo tudi skladneje sodelovanje vseh strokovnjakov, ki dejansko sodelujejo pri izdelavi urbanističnih projektov in regionalnih planov. Zato bo v prihodnosti važna naloga društva pritegniti k sodelovanju še več ljudi, ker bo le tako lahko dosledno uveljavilo svojo vlogo pri praktičnih življenjskih potrebah našega razvoja.

B. L.

»Ta mal' hišni svet«

Prvi otroški hišni sveti v Celju

V mestu ob Savinji, kakor radi imenujemo Celje, imamo že tri pionirske hišne svete. V Malgajevi ulici št. 6, kjer so takšen svet ustanovili že pred dobrim letom, mu pravijo »Ta mal' hišni svet«, v Dečkovi št. 7, kjer svet živi šele nekaj dni, pa so mu dali ime »Otroški hišni svet«. Zraven teh dveh so se združili v »organ upravljanja« še otroci iz takimenovanega Betonovega bloka v Kocbekovi ulici.

Vsi trije otroški hišni sveti so nastali iz dejanskih potreb, brez posebnih navodil »od zgoraj...« Res je sicer, da so njihovemu nastanku botvovali hišni sveti, ki jih sestavljajo odrasli stanovalci, toda navzlic temu so otroci sami čutili potrebo po ustanovitvi neke svoje hišne organizacije.

V stanovanjskem bloku ob Malgajevi ulici je nekaj nad 30 otrok. Se pred dobrim letom so bili pogosti primeri, ko so zaželenketa šipe na oknih, ko so bile gredice pohojene, ko je okoli hiše ležalo polno papirja, smeti ipd. Vsa prizadevanja, da bi našli krivce — male poredne in razposajence so bila zaman. Odkar pa so ustanovili »Ta mal' hišni svet«, in izvolili za predsednika Jožeta, ki je med vsemi najbolj resen, najbolj priden in najboljši športnik, pa je slika okoli tega lepega stanovanjskega bloka povsem drugačnatna. Vseh 32 otrok pazi na red in čistočo, vsak izmed njih je »zadolžen« za posebno nalogo, in če kdaj po igri ostane okoli hiše še nekaj smeti, jih odstranijo vsi skupaj. Zraven tega ima »Ta mal' hišni svet« vsak mesec sestanke, na katerih se dobro pogovorijo o vseh nereditostih.

Otroški hišni svet na Dečkovi cesti 7

Podobni nagibi so bili odločilni še za ustanovitev otroških hišnih svetov v Kocbekovi ulici ter na Dečkovi cesti št. 7.

Otroški hišni svet na Dečkovi cesti ima sedem članov. Le ogledje si jih na sliki! Na ustanovnem sestanku so za predsednika izvolili učenca prvega razreda gimnazije Janeza Feuža (na sliki na skrajni desni), za podpredsednika Deana Poloviška (drugi od desne), za njuno »desno roko« pa malega cicibana, ki še ne hodi v šolo, Ruđeka Kmecla (tudi tretji od desne), ki je tudi edini kazal največ zanimanja za to, da bi postal prvi predsednik. Toda, ker še ne zna pisati in ker je še premajhen, so mu zapali nalogo »desne roke«. Tudi to je velika odgovornost. Vsi ti otroci, ki so zbrani na sliki, so sklenili, da bodo frače zakopali, da ne bodo več pisali po zidovih, metall odpadke po cesti in dvorišču, da se bodo igrali le na dvorišču, ali pa se zbirali na bližnjih treh otroških igriščih in nič več ogrozili prometa na cesti... Zraven vsega tega pa so sklenili, da bodo s svojim delom dajali zgled še ostalim otrokom, ki jih v sosesčini ne manjka.

Tako je Celje dobilo tri nove »organe upravljanja«, v katerih imajo prvo in zadnjo besedo otroci sami. Upajmo, da bodo tem primerom kmalu sledili še drugi.

M. B.

ZAGREBŠKA KRONIKA

ZAGREBČANI BODO DORILI ČENEŠKI PLIN

Plinovod, ki so ga napeljali od Moslavine do Zagreba in ki bo kmalu priključen tudi na Sisak, prinaša vedno več koristnega. Zagrebske gospodinjice se bodo napovedno razveselile, ko bodo iz dokončanih nove plinske naprave, v katerih se bo vsak kuhinjski mater metana iz Moslavine spremenil v dva kubna metra gorilnega plina... Za to so začetni stroški 165 milijonov dinarjev, gradbena dela so v teku in bo montaza za letošnji konec leta. Pričakujejo 20-odstotno popustitev, čez nekaj let pa bo cena polovico nižja kot danes. Najpomembnejše je, da bo plin v Zagrebu dovolj za gospodinjstvo in industrijo ter bo mnogo cenejši, kot je sedaj, razen tega pa se bo povečalo tudi število odjemalcev.

ZAGREB PRED CHICAGOM

Zal je ta primerjava — negativna. Zagreb ima pol milijona prebivalcev in lani je imel 17.000 prijav proti krilicem prometnih predpisov. Chicago pa nekaj sto manj. Tudi razmere v štativu voz je veliko. Zagreb ima 10.000 motornih vozil, v Chicago pa jih je tri četrt milijona. Zagorel je tako kletenemo, da so v zvezniški v Zagrebu mnogo bolj nedisciplinirani, kot v Chicago.

USAHOLO MAKSIMIRSKO JEZERO

Maksimirsko jezero je precej veliko in poleti plove na njem mnogo čolnov, ima pa tudi svoj večji otok, kjer je Zvaltski vrh. Skozi jezero teče voda iz Medvednice in je zato v njem tudi mnogo rib. Toda vsako zimo jezero »usahne«. Potok usmerijo v zgrajeni kanal. Dno jezera se osuš in tikrat odstranjuje odpadno listje in števje ter gnoljivo tudi vse ribe. Tako imajo nekaj tednov vidne, severni medvedi in ostale živali, ki uživajo ribe, pravo slavo. Po čiščenju spustijo vode ponovno v jezero in je čez nekaj dni zopet vse tako, kot prej.

STANOVANJSKE SKUPNOSTI za nadaljnje razvijanje osnov družbenega standarda

K nedavnemu posvetovanju o ustanavljanju stanovanjskih skupnosti v celjskem okraju

Pred kratkim je komisija za družbeno upravljanje pri Okrajnem odboru Socialistične zveze delovnega ljudstva v Celju pripravila širše posvetovanje o ustanavljanju stanovanjskih skupnosti. Ce sodimo po uvodnih besedah in po razpravi, je že res skrajni čas, da bi od načelne razprave o stanovanjskih skupnostih prišli v kratkem do konkretnega dela, do ustanavljanja teh organov upravljanja v večjem obsegu. V pripravah na ustanavljanje stanovanjskih skupnosti naj bi najprej sestavili minimalen program njihovega dela in to v okrajnem ter občinskih merilih. Pri sestavljanju takih programov bi morali sodelovati nele prizadeti sveti pri ljudskih odborih, dosedanje stanovanjske skupnosti, ženske in druge organizacije, temveč v enaki meri tudi zbori proizvajalcev. Ze pri tem delu bi se morala uveljaviti enotnost gledanja na delo in vlogo takih skupnosti. Druga faza priprav za ustanavljanje stanovanjskih skupnosti naj bi bili zbori volivcev, na katerih bi morali izvoliti pripravljalne odbore za

ustanovitev skupnosti, zraven tega pa proučiti še delovni načrt, teritorialni obseg določene skupnosti itd. Prav bi tudi bilo, če bi se prebivalci seznanjali z osnutki statutov. — Ustanovna skupščina stanovanjske skupnosti pa naj bi končno razpravljala in sprejela statut, načrt dela in podobno.

Pri ustanavljanju in nadaljnjem delu stanovanjskih skupnosti naj bi nudili izdatno pomoč zlasti ljudski odbori. Po prvem predlogu naj bi občinski ljudski odbori spremljali odlok o delitvi najemnin na sklade. Predlog se namreč zavzema za to, da naj bi se tisti del najemnin, ki se zbira v občinskem skladu za gradnjo stanovanj posledje stekal v investicijskem skladu stanovanjske skupnosti. Na ta način bi ti organi dobili prva, pa čeravno včasih minimalna sredstva za ustanavljanje najrazličnejših servisnih obratov in delavnic, za rekonstrukcijo stanovanj itd. Le na ta način zbrana sredstva od najemnin slovnih prostorov bi se najuporabljala namensko.

Drugi vir dohodkov novosta-

novljenih stanovanjskih skupnosti naj bi zagotovile gospodarske organizacije in sicer iz skladov skupne uporabe. V razpravi o konkretnizaciji take pomoči je uveljavilo mnenje o ustanavljanju skupnih občinskih skladov in ne, da bi podjetja direktno dodeljevala ta sredstva posameznim skupnostim.

Tretji vir dohodkov pa je moč organizirati s krajevno samopomočjo v najrazličnejših oblikah, kot prostovoljno delo in podobno.

Skoraj odveč je priporočilo, da naj bi bili delovni načrti novoustanovljenih stanovanjskih skupnosti skromni in v mejah lastnih sredstev, na vsak način pa zrcalo potreb in želja članov določene skupnosti. Pri ustanavljanju servisnih obratov pa bi se naj ne omejevali samo na pralnice, temveč se v enaki meri zavzemali za delo šivalnic in krpalnic, za obrate družbene prehrane; in med temi tudi za takšne, kjer bi hrano pripravljali na pol; nadalje za ustanavljanje otroških igrišč, vrtec in podobno. V okviru stanovanj-

skih skupnosti je moč organizirati še pravno pomoč, zdravstveno posvetovanje itd. V nadaljnjem razvoju naj bi stanovanjske skupnosti postale še investitorji za gradnjo stanovanj. Z uresničevanjem takšnega delovnega načrta, ki dobiva na vasi v okviru vaških skupnosti ali sosesek še druge naloge, naj bi stanovanjske skupnosti postale soliden temelj za nadaljnje razvijanje osnov družbenega standarda, oziroma važen člen v krepitvi komunalnega sistema.

V razpravi o teritorialnem obsegu neke stanovanjske skupnosti se je uveljavilo načelo, da naj bi bile nove skupnosti manjše, na vsak način pa takšne, da bi njihovi sveti lahko imeli soliden stik z vsemi člani. Zraven tega naj bi stanovanjske skupnosti postale tolmače družbenega dogajanja, zlasti pa še dela in politike občinskih ljudskih odborov. V tem delu posvetovanja so zastopniki celjske stanovanjske skupnosti utemeljevali svoj predlog o ustanavljanju skupnosti stanovalec, kot družbenim organom upravljanja med hišnimi sveti in eno stanovanjsko skupnostjo za celotno mestno področje. Z razliko od stanovanjskih skupnosti bi take skupnosti stanovalec ne imele »ojega administrativnega aparata, ker bi ga zaradi pomanjkanja sredstev ne mogli niti vzdrževati.

V končnem delu zasedanja je bil sprejet sklep, po katerem bodo komisije za družbeno upravljanje pri občinskih odborih SZDL storile vse potrebno, da se bo na terenih, zlasti pa še v Celju, Zalcu, Konjicah, Sotanju in Laškem začela razpravljati in da bo tudi v najkrajšem času prišlo do ustanavljanja takih skupnosti. Zraven tega pa se bodo organizacije SZDL še zavzele, da bodo o teh problemih razpravljali tudi zbori proizvajalcev.

Objava

Računski zaključek podjetja za leto 1957 je potrjen. Po sklepih DS bomo del viška osebnih dohodkov za leto 1957 razdelili upravičencem.

Vsi tisti, ki jim je prenehalo delovno razmerje pri našem podjetju pred 31. decembrom 1957, pa imajo pravico do deleža iz viška osebnih dohodkov, naj se zglašijo in svojo pravico uveljavijo najpозneje v treh mesecih od dneva objave.

Podjetje za inženirsko tehnično gradnjo

„TEHNOGRADNJE“

Vuzen.c?

M. B.

Trg s kmetijskim pridelki

Bojazen, da vsi razpoložljivi tržni preseški krompirja ne bodo odkupljeni, se je pokazala kot neutemeljena. Iz vseh proizvođnih področij namreč poročajo, da je skoraj ves krompir že oziroma bo odkupljen, kar zlasti velja za krompir boljše kakovosti. Prodati bi bilo mogoče še večje količine. To prav gotovo ugodno vpliva na proizvajalce, ki ne bodo samo skušali povečati hektarskih donosov, temveč tudi saditi kakovostne sorte.

Odkup lanihkov površnin je prenehal, povečale pa se razpoložljive količine letosnje zelenjave, predvsem na Primorskem. Zaradi velikega porabevanja se ni za belečeno znižanje cen, ki ga pa v kratkem pričakujemo. Iz Dalmacije so dobave solate premalhe, kakovost slabša.

Premet z jarki je bil dokaj živahen, zlasti v močnejših proizvodnih področjih.

Na trgu z živino ni bilo bistvenih sprememb.

Kmetijski pridelki: cene od 28. IV. do 4. V. 1958

Okraj	Cena pr. na KZ	Cena pri. na KZ	Cena debla	Cena
KROMPIR:				
Ljubljana	9,5	10	14	
Celje	9,5	12	13	
Novo mesto	9	10	14	
Gorica	10	12	14	
Koper	10	13	18	
Kranj	8,5	11	12	
Trbovlje	12	12	14	
M. Sobota	10	11	11	
PIZOL:				
Ljubljana	67	75	85	
Celje	65	70	80	
Gorica	—	75	85	
Koper	80	85	110	
Kranj	75	75	85	
Trbovlje	70	75	85	
ČEBULA:				
Ljubljana	—	42	50	
Celje	—	75	80	
Gorica	45	—	46	
Koper	50	—	55	
Kranj	50	—	50	
Trbovlje	50	—	50	
CVETAČA:				
Gorica	50	55	64	
SOLATA:				
Gorica	100	110	110	
RADIC:				
Gorica	55	60	60	
PRASIČI:				
Celje	225	—	380	
Novo mesto	260	—	420	
Gorica	205	—	380	
Koper	225	—	450	
Kranj	220	—	400	
Trbovlje	221	—	400	
M. Sobota	200	—	395	
JAJCA:				
Celje	13	—	14	
Novo mesto	12	—	13	
Gorica	13	—	15	
Koper	13	—	16	
Kranj	14	—	16	
Trbovlje	12,5	—	15	
MLEKO:				
Celje	24,5	—	36	
Gorica	24	—	32	
Koper	25	—	32	
Trbovlje	28	—	36	
M. Sobota	24,5	—	26	
JABOLKA:				
Koper	—	190	200	
OREHI:				
Celje	200	210	250	
Gorica	200	—	220	
GOVEDO SREDNJE KAKOVOSTI:				
Ljubljana	136	—	280	
Celje	143	—	280	
Novo mesto	135	—	280	
Gorica	118	—	270	
Koper	145	—	295	
Kranj	132	—	280	
Trbovlje	138	—	280	
M. Sobota	120	—	260	
TELETA:				
Celje	200	—	320	
Novo mesto	210	—	330	
Gorica	205	—	320	
Koper	220	—	350	
Kranj	200	—	330	
Trbovlje	195	—	320	
M. Sobota	175	—	295	

Gradnja novih stanovanjskih blokov v Velenju

(Foto Selhaus)

Nestvarne premijske osnove

Stvarne premijske osnove so pogoj za pravilno podeljevanje premij — Dolžnost vseh članov delovnih kolektivov je, da sodelujejo pri sestavljanju premijskih pravilnikov in pri podeljevanju premij

Na tretji redni seji zbornice proizvajalcev občinskega ljudskega odbora Ljubljana-Center, ki je bila v torek popoldne, so odborniki razpravljali o osnovah za premiranje v gospodarskih organizacijah in o ukrepih v gospodarskih organizacijah glede izplačevanja plač in premij. Na seji so bili tudi predstavniki nekaterih podjetij in političnih organizacij iz občine. Daljša razprava je bila vrsto tehničnih predlogov in sklepanj, ki jih bodo gospodarske organizacije prejele v posebnem pismu.

Odborniki so razpravljali o premiranju in o premijskih osnovah za vodilne uslužbence gospodarske organizacije. Premiranje letnih glede na preseg plana je bilo v večini primerov nepravilno, ker so nekatere go-

sposodarske organizacije presegle plan zaradi večjega povpraševanja ali boljših možnosti izvoza, medtem ko vodilni uslužbenec take gospodarske organizacije pri tem niso imeli nikakršne posebne zasluge.

Vsi odborniki so v razpravi poudarili, naj se kolektivni posameznih podjetij bolj poglabljajo v premiranje in naj pri tem aktivno sodelujejo.

Zbor proizvajalcev se je na tej seji odločil za javni ukor nekaterim gospodarskim organizacijam, ki niso upoštevale sklepa zbornice o reviziji premijskih pravilnikov. Tako so podjetja »Roga«, »Agroindus«, »Tepla« in »Karton« kljub priporočilu naj začasno ne izplačujejo plač nad tarifnim pravilnikom in premij to storila, in sicer v višini 2.200.000 din, 1.226.000

din, 3.260.000 din in 1.100.000 din. Razen tega je zbor proizvajalcev sklenil, da mora »Agroindus« takoj spremeni premijski pravilnik za leto 1957. Obodil pa je tudi »Vibac« film, ki je prejelo lani 11 milijonov din subvencije od republike in 10.349.000 din iz centralnega filmskega sklada. To podjetje je namreč kljub obilni družbeni pomoči ignoriralo varbilo na sejo sveta za industrijo, kjer so razpravljali o premijah. Pač pa je v dokaj čudnem tonu napisano pismu zahtevalo, naj zbor proizvajalcev črta vse družbene obveznosti temu podjetju.

Precej primerov, ki niso upoštevali sklepa zbornice proizvajalcev, je bilo pri državnih obrtnih mojstrih. Nekateri med njimi so si izplačali tudi po 15 odstotkov presežka, ki so ga ustvarili delavci. Tako izplačevanje pa ni le v nasprotju s tarifnim pravilnikom, temveč je celo nezakonito. Predvsem sta bila imenovana državna obrtna mojstra Podraž in pa Grünfeld.

Odborniki zbornice proizvajalcev so sklenili, da naj posebna ko-

misija zbora skozi vse leto nadzira sestavo premijskih pravilnikov in podeljevanje premij.

Asistenti ljubljanske Univerze v Nancyju

Asistenti ljubljanske Univerze, ki so na študijskem bivanju v Nancyju na osnovi izmenjave med obema univerzama, so 26. aprila obiskali redno sejo Polius d'Orient, nancyjskega komiteja bivših borcev solunske fronte pod predsedstvom g. Georgesa Tallhadesa, kjer so jih zelo toplotno sprejeli. Na seji je asistente predstavil g. A. Rosembert, predsednik apelacijskega sodišča, delegat društva Francija-Jugoslavija v Nancyju, ki z veliko pozornostjo spremlja razvoj nove Jugoslavije. V prisrčnem razgovoru je bilo znova potrjeno prijateljstvo med francoskim in jugoslovanskimi narodi.

Prva konferenca ZKJ za graditelje avtomobilске ceste

Otočec, 7. maja. (Tanjug) Srednja maja bo v Novem mestu prva konferenca ZKJ za graditelje avtomobilске ceste, ki ji bo prisostvovalo okrog 120 delegatov. Dosele je v vseh mladinskih naseljih ustanovljenih aktivne, v podjetjih, ki delajo pri gradnji avtomobilске ceste, pa osnovne organizacije ZKJ, v katerih je okoli 1800 članov. O nalozah organizacije ZKJ na avtomobilské cesti bo poročal Niko Belopovlić, sekretar začasnega gradbenega komiteja. Na konferenci bodo izvoljeni tudi novi gradbeni komitei.

Otočec, 7. maja. (Tanjug) Srednja maja bo v Novem mestu prva konferenca ZKJ za graditelje avtomobilске ceste, ki ji bo prisostvovalo okrog 120 delegatov.

Dosele je v vseh mladinskih naseljih ustanovljenih aktivne, v podjetjih, ki delajo pri gradnji avtomobilске ceste, pa osnovne organizacije ZKJ, v katerih je okoli 1800 članov. O nalozah organizacije ZKJ na avtomobilské cesti bo poročal Niko Belopovlić, sekretar začasnega gradbenega komiteja. Na konferenci bodo izvoljeni tudi novi gradbeni komitei.

Prva praktična uporaba radioizotopov v jugoslovanski industriji

V izotopskem centru ljubljanskega inštituta »Jozef Stefan« so pred dnevi dokončali prototipne naprave za zelo natančno merjenje debelin iz izotopi. Inženir Karel Cotman in inženir Rajko Korbar sta za poseben uspeh, ki sta ga dosegla s konstruiranjem te naprave, dobila tudi priznanje z nagrado iz Kiričevega sklada.

V prihodnjih dneh bodo po tem prototipu napravili posebno napravo, ki jo bodo montirali v tovarni papirja na Reki.

Na napravo bo omogočala natančnejše merjenje debeline papirja, kakor je bilo to mogoče opravljati z do sedaj znanimi merilnimi napravami. Merilne pripravke, ki smo jih v ta namen uporabljali v naši industriji, so imele navadno do 15 odstot. odklona v plus ali v minus, razen tega pa je bilo treba pri vsakem merjenju prekinjati proizvodnjo. Nova naprava bo imela največ 2 do 4 odstotka odklona. Meritve in poizkusi na inštitutu so pokazali pri ugotavljanju debeline aluminijevega lističa le 2 odstotka odklona, kar kaže izredno veliko občutljivost te naprave.

Meritve in poizkusi na inštitutu so pokazali pri ugotavljanju debeline aluminijevega lističa le 2 odstotka odklona, kar kaže izredno veliko občutljivost te naprave.

Ko bodo v reški tovarni papirja montirali to novo napravo, ki je znatno cenejša, kakor bi bila, če bi jo uvozili iz inozemstva, bomo v naši industriji prvi aktivno srečali uporabo izotopov v industrijske namene.

Meritve in poizkusi na inštitutu so pokazali pri ugotavljanju debeline aluminijevega lističa le 2 odstotka odklona, kar kaže izredno veliko občutljivost te naprave.

Meritve in poizkusi na inštitutu so pokazali pri ugotavljanju debeline aluminijevega lističa le 2 odstotka odklona, kar kaže izredno veliko občutljivost te naprave.

Meritve in poizkusi na inštitutu so pokazali pri ugotavljanju debeline aluminijevega lističa le 2 odstotka odklona, kar kaže izredno veliko občutljivost te naprave.

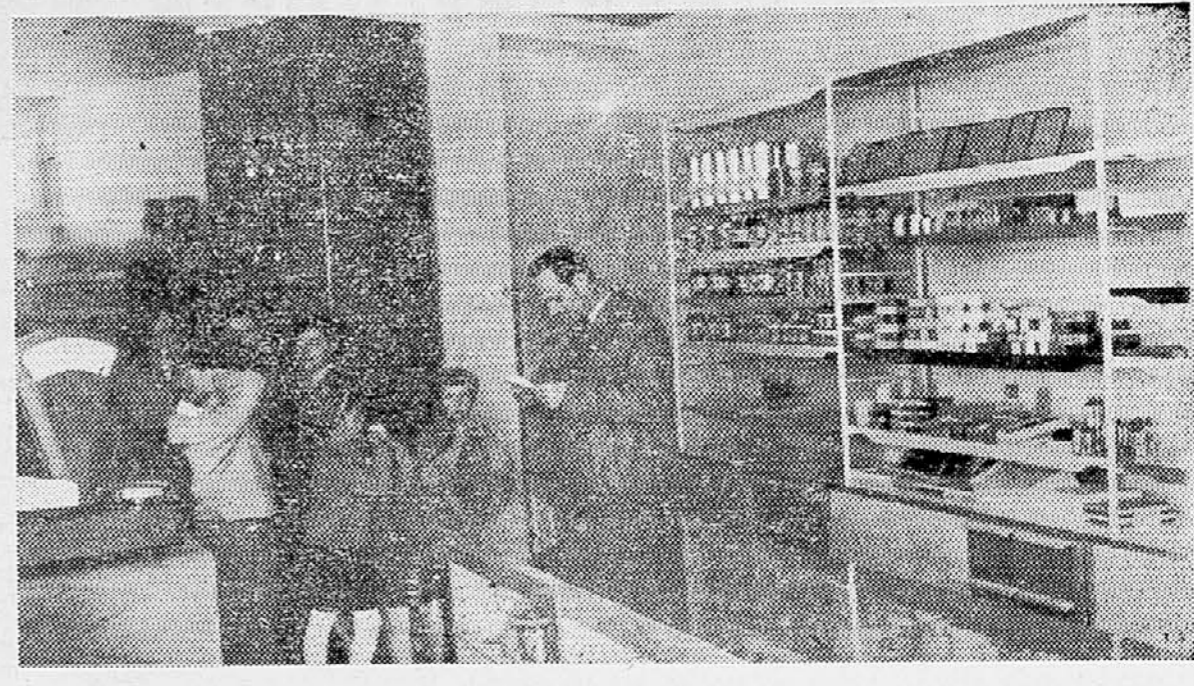
Meritve in poizkusi na inštitutu so pokazali pri ugotavljanju debeline aluminijevega lističa le 2 odstotka odklona, kar kaže izredno veliko občutljivost te naprave.

Meritve in poizkusi na inštitutu so pokazali pri ugotavljanju debeline aluminijevega lističa le 2 odstotka odklona, kar kaže izredno veliko občutljivost te naprave.

Meritve in poizkusi na inštitutu so pokazali pri ugotavljanju debeline aluminijevega lističa le 2 odstotka odklona, kar kaže izredno veliko občutljivost te naprave.

Meritve in poizkusi na inštitutu so pokazali pri ugotavljanju debeline aluminijevega lističa le 2 odstotka odklona, kar kaže izredno veliko občutljivost te naprave.

Meritve in poizkusi na inštitutu so pokazali pri ugotavljanju debeline aluminijevega lističa le 2 odstotka odklona, kar kaže izredno veliko občutljivost te naprave.

Te dni so na Vrhniki odprli novo špecerijsko in galanterijsko trgovino, ki jo je uredilo trgovsko podjetje Vrhnika z lastnimi sredstvi. Graditi so jo začeli skoraj pred letom dni, ker stari lokalni bil primeren za povečane potrebe rajona Hrib na Vrhniki. — B. M.

Ljubljanska mladina na lokalnih delovnih akcijah

Letos bo odšlo precej mladine iz ljubljanskega okraja tudi na lokalne delovne akcije, kjer bodo delale tiste mladinske delovne brigade, ki ne bodo imele delati na avtomobilski cesti. V ljubljanskem štabu mladinskih delovnih brigad predvidevajo, da bodo morali zaposliti 10 do 12 brigad na lokalnih akcijah, zato se je štab že začel dogovarjati z investitorji posameznih del in delovnih akcij, ki bodo vključili tudi nove gradnje.

Tri brigade bodo pomagale vodni skupnosti v Kopru graditi kopensko pristanišče in meliorirati Stanjolsko polje v juliju in avgustu. Na tej akciji bodo sodelovali okrog 500 do 600 mladincev in mladink, k sodelovanju pa bodo povabili tudi mladinske brigade iz ostalih okrajev Slovenije. Tabornike za te brigade bodo postavili v Ankaranu.

Tudi v Ljubljani sami in na področju ljubljanskega okraja bo štab mladinskih delovnih brigad organiziral nekaj akcij. Tako bosta v Mostah, kjer imajo že iz lanskega leta zgrajena tabornišča, delali dve brigade po 120 ljudi. Ena bo nadaljevala graditev športnega parka na Kodeljevem, druga pa bo gradila in rekonstruirala cesto v Jaršah. Štab MDB se je obrnil tudi na Vodno skupnost ljubljanskega okraja, da bi zaposlila

priloge svojih delih za melioracijo ljubljanskega barja vsaj tri mladinske delovne brigade. Dve brigade bosta delali tudi pri gradnji mladinskega kulturnega doma v Ljubljani. Da bi gradnja doma pocenila in olajšala, je štab MDB pripravil poslato eno brigado tudi v opekarno v Gornjemeljah, kjer bi brigada pripravljala potrebno opeko za gradnjo tega doma.

Izmenjujejo se tudi v opekarno v Gornjemeljah, kjer bi brigada pripravljala potrebno opeko za gradnjo tega doma. Izkazeno sta se štab prizadeval uspešno organizirati zamenjavo brigad z ostalimi slovenskimi okraji in okraji v drugih republikah, kjer je lanska praksa pokazala, da je takša zamenjava brigad zelo koristna, ker tako brigadirji spoznavajo nove kraje, ljudi in mladino, se spoznavajo s problemi in težavami drugih okrajev in lahko s svojo delavnostjo pomagajo pri urejanju komunalnih problemov teh krajev.

Tako bo mladinski štab mladinskih delovnih brigad v Ljubljani letos organiziral skupno 22 mladinskih delovnih brigad. Od tega bo na zvezni akciji pri gradnji avtomobilске ceste sodelovalo 10 brigad, ostale pa bodo delale na lokalnih akcijah. Vsaka brigada bo štela okoli 120 brigadirjev in brigadirki. V. R.

Posnetek z delovne akcije kolektiva podjetja »TOKO« v Domžalah, ko je nad 500 delavcev in uslužbenecv s prostoro Ker ima občina za leto v načrtu večja komunalna dela, bi voljnih delom pomagalo pri gradnji kanalizacije v Domžalah. Bilo začelno, da bi zleđu kolektiva »TOKO« sledili tudi ostali domažski in okoliški delovni kolektivi, s čimer bi pripomogli, da bi se vsi načrti za lepši izgled Domžal tudi uresničili.

V TRBOVLJAH SO SE ZBRALI PROSVETNI DELAVCI

Zraven vseh ostalih praznikov, ki jih slavimo, napi je bil dan prosvetnih delavcev nekam neobičajen. Prvič se je namreč zgodilo, da so imeli svoji praznik tudi prosvetni delavci. To je bilo predzadnji soboto. Ze zgodaj zjutraj so se sestali v Trbovljah, mestu črnega zlata, Solinca iz revirjev, Spodnjega Posavja, oddaljenih hribovskih vasic, skorajka od vsepovsod. Ta dan je bil namenjen njihovemu medsebojnemu spoznavanju, razvedrilju in zabavi. Zraven vsega pa so ga skušali tudi koristno porabiti. Dopolnilo so poslušali referat tovariša Nikolica o šolstvu v trboveljskem okraju in predavanje priznanega pedagoga Avgusta Šilaha o nekaterih vzgojnih problemih v zvezi s šolsko reformo. Vse to, zlasti pa predavanje, je bilo tako zanimivo, da bi bili še kar naprej poslušali in so čisto pozabili na kosilo.

Po obedu so se razkropili po trboveljski dolini. Ogledovali so si njene zanimivosti: muzej, strojno tovarno, rudnik in drugo. Nekateri so prvič poslušali njihovi utripu življenja ruderjev. Vsi pa so se prepričali, da se v Trbovljah v majhnem došaja

lišto, kar je značilno za našo širno domovino: staro se vse bolj umika novemu in življenje delovnih ljudi je vsak dan lepše in prijetnejše.

Po ogledu Trbovelj so si prosvetni delavci malo odpočili, nato pa so poslušali koncert pevškega zbora »Emil Adamič«, ki so ga gostitelji priredili na lašč za njih. Po užitku poimem koncertu pa je bil družabni večer, na katerem so prosvetni delavci spoznali, da imajo mnogo skupnega in da delajo za isti smoter.

V torek je bila redna seja sveta za gradbeništvo in industrijo gradbenega materiala OLO Ljubljana. Na seji so sprejeli sklep o ustanovitvi podjetja v izgradnji za gradnjo tunelske peči oziroma opokarne. O pripravah je poročal Sramelj, ki je predlagal, da se izkoristijo izkušnje pri postavljanju peč v V. Kikindji, kar je svet sprejel. Lokacija je bila predlagana na Golovcu, Črnučah in Bokalah, vendar so dosežane raziskave pokazale, da na Golovcu ni najprimernejše surovinske osnove. Projekte so že pripravili. Gradnja se bo predvidoma začela v začetku aprila 1959 in bo stala okrog 300 milijonov. Dinarijev. Začasni investitor je svet za gradbeništvo in industrijo gradbenega materiala.

O ustanovitvi centralne gramoznice pa so sklenili, da bodo še proučili mnenja prizadetih in da bodo zato sklepali o ustanovitvi sveta za prihodnji seli.

Obisk pri esperantistih

Dijaki šentiviške gimnazije se že drugo leto uležijo mednarodni esperantu. Te dni jih je obiskal profesor Takáč, ki jim je predaval o Norveški in njenem življenju. Po predavanju so si dijaki ogledali še barvni film o tej deželi.

Strokovni tečaji

V Ljubljani se je danes začel tečaj za metalizacijo in plastiifikacijo, ki ga prireja Zavod za varjenje LR Slovenije. Prav tako v okviru zavoda se je začel tudi osnovni in nadaljevalni tečaj za oblačno varjenje in rezanje kovin. Prijavilo se je 35

Streliško tekmovanje

Streliška družina tovarne gumijastih izdelkov »Sava« iz Kranja je priredila streliško tekmovanje z zrčno puško. Tekmovanja so se udeležili člani streliške družine, članj sindikata in rezervni oficirji. Trajalo je pet dni in je bilo ves čas zelo napeto, ker so si vsi prizadevali osvojitvi prva mesta. Prvo mesto je nato osvojil član SD Franc Peternelj, drugo mesto njegov brat Vinko, tretje pa Mirko Stifter. Zmagovalec je prejel prehodni pokal v obliki naboja za zrčno puško, ki ga je izdelal tovarniški ključavničarski kolektiv. Najboljše pa so nagradili tudi s praktičnimi darili tovarne in sindikalne podružnice.

Skojka Loka

Turistično društvo je priredilo sedemdnevni tečaj za turistične vodnike, ki bi turistom lahko razkazala Skojko Loko in tolmačili njene znamenitosti. Tečajniki so si ogledali med drugim tudi znamenitosti Skofje Loke, znamenite freske v cerkvah, Črnogrob, Suha, Goščete in Križno goro. Tečajja so se udeležili dijaki, člani odbora turističnega društva, profesorji in učitelji.

Gradili bodo mladinsko naselje

Vodstvo mladinske organizacije zagorske občine je sklenilo, da bo v sodelovanju s taborniki, smučarji, planinci in drugimi začelo graditi mladinsko naselje. Več paviljonov, ki bi služili potrebam mladine in posameznih društev, bo stalo v lepo urejenem parku. Nameravajo zgraditi še manjšo dvorano ter razne sportne in telesnovzgojne objekte.

Kongres Gasilske zveze LRS

IV. kongres Gasilske zveze Slovenije se bo v Ljubljani začel 17. maja in bo predvidoma trajal dva dni. Več kot 250 delegatov v gostov bo na kongresu spremljalo poročila o delu gasilskih organizacij in Prostovoljnih gasilskih društev v preteklem letu, kongresa poslušali tudi nekaj razen tega pa bodo udeleženci strokovnih predavanj. Med drugimi bo predaval tudi predsednik Gasilske zveze LRS Matevž Hace o družbeni vlogi gasilskih organizacij.

Naši prosvetni delavci v tujini

Komisija za zveze s tujino pri združenju prosvetnih delavcev Jugoslavije pripravlja v času letošnjih šolskih počitnic potovanja svoje članov po Zahodni Nemčiji in Angliji. Teh potovanj se bodo udeležili tudi učitelji in profesorji iz Slovenije. Za to potovanje sta predvideni dve skupini po 35 udeležencev. Prva bo odpotovala 18. druga pa 25. julija. Obe skupini bosta odpotovali iz Beograda in obiskali na 14-dnevnem potovanju München, Frankfurt in London. Še nekatere druge kraje. Prosvetni delavci si bodo ogledali kulturne in zgodovinske spomenike in prosvetne ustanove v teh krajih.

Kuponi za prazno posvetovalnico SF — ODGOVORNI NA VPRAŠANJA

VPRAŠANJE: Zakonitemu dednemu deležu na malem kmetijskem posestvu, ki vam je pripadal po smrti vašega očeta, se nameravate odpovedati v korist svojega brata, ki živi in dela na tem posestvu. Ali boste s tem dosegli, da ta dedni delež ne bo vplival na vašo upravičenost do otroškega dodatka?

ODGOVOR: To boste dosegli, če boste do dediščine po pokojnem očetju sploh odpovedali. Le v takem primeru se namreč po 5. čl. 1. odst. 40. čl. uredba o otroškem dodatku to dejstvo upošteva že od zapustnikove smrti. Od poved v korist določene dediča pa se po 2. odst. 159. čl. zakona o dedovanju ne šteje za odpoved dediščine, temveč za izjavo o odstopu svojega dednega deleža. Odstop dednega deleža pa se kot vsaka druga odtujitev upošteva šele po 6 mesecih od dneva, ko je bila sprememba tega otmotnega stanja upravičena o prostemu dodatku v pisnem zemljiško knjigo (3. čl. 1. odst. 40. čl. uredba o otroškem dodatku).

VPRAŠANJE: Od našega državljanu, ki je optičar za italijanski državljanski strovo, nameravate kupiti hišo v bližini Kopra; ali je možno preko Narodne banke plačati kupnino prodajalcu v lirah?

ODGOVOR: Po plačanem sporazumu med FLRJ in Italijo o plačevanju, ki je bil ratificiran 6. oz. 20. 9. 1955. Zalujoči: žena Angelca, hčerka Marija, nečakinja Minka, brata, sestri in ostalo sorodstvo, Kamenik, 7. maja 1958.

VPRAŠANJE: Po plačanem sporazumu med FLRJ in Italijo o plačevanju, ki je bil ratificiran 6. oz. 20. 9. 1955. Zalujoči: žena Angelca, hčerka Marija, nečakinja Minka, brata, sestri in ostalo sorodstvo, Kamenik, 7. maja 1958.

VPRAŠANJE: Po plačanem sporazumu med FLRJ in Italijo o plačevanju, ki je bil ratificiran 6. oz. 20. 9. 1955. Zalujoči: žena Angelca, hčerka Marija, nečakinja Minka, brata, sestri in ostalo sorodstvo, Kamenik, 7. maja 1958.

SEJA SVETA ZA GRADBENIŠTVO OLO

LIUBLJANI

SEJA SVETA ZA GRADBENIŠTVO OLO

Zakaj je ubilo delavca?

K vesti o nesreči, ki je v Herbersteinovi ulici v Ljubljani na gradbišču stanovanjske zadruge Gospodarskega razstavila zahteval življenje mladega delavca, smo prešli še naslednje dodatke poljsko:

Nf bil zgolj slučaj, da se je sedaj prišlo do nesreče z najtežjim izidom, stanovalci bližnjih hiš v ulici so že ves čas gradnje s strahom opazovali dokajšen nered na tem gradbišču, posebej pa se sklaščale opake, ki je brez varovanja postavljeno kar na ulico. Seje po nesreči, ki je bila na praznik 2. maja, je vodstvo gradnivo delno umaknilo s ceste sklaščale opake, ki je bila več enosecey zložena tako nestrokovno, da je enoeno, da se ni zgodila nesreča kakemu otroku ali mladoščemu že prej.

Sami nesreči, ki je zahtevala smrtno žrtev, pa je prav tako botrovala slerajna malomarnost vodstva gradnje, saj je bil nosilni pokončni stebel dvignat za opako sestavljen kar iz starih kosov lesa, med njimi tudi že napol trhega, ki so ga graditelji dobili iz starih podrtih hiš. Delavci sami so vodji gradnje iz Bosne, ki je kmaj prišel v Slovenijo, je prav gotovo več kot nepotrebnost, ker bi tudi na tem gradbišču že od vsega začetka morali upoštevati tehnične in varnostne predpise.

Z. B.

VPRAŠANJE: Ali se lahko voli v upravni odbor član kolektiva, ki ni kandidiral v delavski svet? Ali se lahko voli v upravni odbor član kolektiva, ki je kandidiral za delavski svet, toda je pri volitvah izpadel? V praksi pa se to rešuje le izjemno v upravnem odboru tudi češ oddelkov?

ODGOVOR: Za člana upravnega odbora je lahko izbran vsak član delovnega kolektiva brez ozira na to, ali je član delavskega sveta ali ne. V praksi pa se to rešuje le izjemno v upravnem odboru tudi češ oddelkov.

VPRAŠANJE: Ali se lahko voli v upravni odbor član kolektiva, ki ni kandidiral v delavski svet? Ali se lahko voli v upravni odbor član kolektiva, ki je kandidiral za delavski svet, toda je pri volitvah izpadel? V praksi pa se to rešuje le izjemno v upravnem odboru tudi češ oddelkov?

ODGOVOR: Za člana upravnega odbora je lahko izbran vsak član delovnega kolektiva brez ozira na to, ali je član delavskega sveta ali ne. V praksi pa se to rešuje le izjemno v upravnem odboru tudi češ oddelkov.

VPRAŠANJE: Kdo lahko izvrše sklep delavskega sveta?

ODGOVOR: Sklepi delavskega sveta so podvrženi tako v pogledu zakonitosti, kot v pogledu smotrnosti nadzoru pristojnih organov. Ti organi so razne inšpekcijske, ljudski odbor, oziroma pristojni svet ljudskega odbora, upravni organi, končno tudi sodišča. Kateri nadzorni organ je pristojen v posameznem primeru za ukinitev sklepa delavskega sveta, je odvisno od tega, za kakšen sklep pač gre.

VPRAŠANJE: V tarifnem pravilniku ni upoštevan pomočnik direktorja kot tak, temveč je uvrščen v II. skupino projektantov klubov tema, da vrši delo, ki spada v področje pomočnika direktorja. Ali je razvrstitev v tarifnem pravilniku pravilna?

ODGOVOR: Pomočnik direktorja ni organ gospodarske organizacije, pač pa bi se za takega moglo šteti namestnik direktorja. Zato je razumljivo, da je v tarifnem pravilniku pomočnik direktorja upoštevan samo po delovnem mestu oziroma delu, ki ga opravlja. Zato ni potrebno v tarifnem pravilniku ustanoviti delovne mesto pomočnika direktorja.

VPRAŠANJE: Ali pomočnik direktorja, ki deluje izključno tuje navedno, če delo delo srednje kvalificirane namena?

ODGOVOR: To vprašanje rešuje 181. čl. zakona o delovnih razmerjih, in sicer enako, kot je bilo rešeno v 72. čl. uredba o plačah delavcev v gospodarskih organizacijah. Do plačila spodbarske organizacije le delavci (uslužbenec) na vodnih mestih takrat, ko opravljajo vsi delavci v gospodarski organizaciji nadurno delo, sicer pa ne.

Direktor in namestnik direktorja (ne tudi pomočnik) tuje navedno niso upravičeni do plačila za nadurno delo.

VPRAŠANJE: Ali se lahko voli v upravni odbor član kolektiva, ki ni kandidiral v delavski svet? Ali se lahko voli v upravni odbor član kolektiva, ki je kandidiral za delavski svet, toda je pri volitvah izpadel? V praksi pa se to rešuje le izjemno v upravnem odboru tudi češ oddelkov?

ODGOVOR: Za člana upravnega odbora je lahko izbran vsak član delovnega kolektiva brez ozira na to, ali je član delavskega sveta ali ne. V praksi pa se to rešuje le izjemno v upravnem odboru tudi češ oddelkov.

VPRAŠANJE: Kdo lahko izvrše sklep delavskega sveta?

ODGOVOR: Sklepi delavskega sveta so podvrženi tako v pogledu zakonitosti, kot v pogledu smotrnosti nadzoru pristojnih organov. Ti organi so razne inšpekcijske, ljudski odbor, oziroma pristojni svet ljudskega odbora, upravni organi, končno tudi sodišča. Kateri nadzorni organ je pristojen v posameznem primeru za ukinitev sklepa delavskega sveta, je odvisno od tega, za kakšen sklep pač gre.

VPRAŠANJE: V tarifnem pravilniku ni upoštevan pomočnik direktorja kot tak, temveč je uvrščen v II. skupino projektantov klubov tema, da vrši delo, ki spada v področje pomočnika direktorja. Ali je razvrstitev v tarifnem pravilniku pravilna?

ODGOVOR: Pomočnik direktorja ni organ gospodarske organizacije, pač pa bi se za takega moglo šteti namestnik direktorja. Zato je razumljivo, da je v tarifnem pravilniku pomočnik direktorja upoštevan samo po delovnem mestu oziroma delu, ki ga opravlja. Zato ni potrebno v tarifnem pravilniku ustanoviti delovne mesto pomočnika direktorja.

VPRAŠANJE: Ali pomočnik direktorja, ki deluje izključno tuje navedno, če delo delo srednje kvalificirane namena?

ODGOVOR: To vprašanje rešuje 181. čl. zakona o delovnih razmerjih, in sicer enako, kot je bilo rešeno v 72. čl. uredba o plačah delavcev v gospodarskih organizacijah. Do plačila spodbarske organizacije le delavci (uslužbenec) na vodnih mestih takrat, ko opravljajo vsi delavci v gospodarski organizaciji nadurno delo, sicer pa ne.

Direktor in namestnik direktorja (ne tudi pomočnik) tuje navedno niso upravičeni do plačila za nadurno delo.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

KAMNIK

Na kamniški gimnaziji so ob zaključku tretje konference ugotovili, da se je uspeh prve izboljšal, tako da je v višjih razredih skoraj 75% dijakov brez nezadostnih ocen, v nižjih pa 53%. V večini razredov ima v nižji gimnaziji tretjina dijakov nezadostne ocene iz tujeje jezika.

DPD »Solidarnost« v Kamniku je organiziralo dramski tečaj, ki ga je obiskovalo trideset mladih igralcev iz Kamnika, Duplje, Podgorja in Tuhinjske doline.

MLADINA BO UREDILA SVOJE PROSTORE

V Zagorju, na Polšniku in v Kolovratu bo mladina s prostovoljnimi delom uredila svoje prostore, kjer se bo lahko sestajala in razvijala svojo delavnost. Občinski komitei LMS v Zagorju si prizadeva, da bi sčasoma dobile svoje mladinske sobe prav vse mladinske organizacije v občini.

LOJZE RODIC trg. poslovodja

Pogreb bo v petek, 9. t. m., ob 16. uri iz hiše žalosti v Kameniku, Graben 37, na Zale.

Zalujoči: žena Angelca, hčerka Marija, nečakinja Minka, brata, sestri in ostalo sorodstvo, Kamenik, 7. maja 1958.

V 84. letu starosti nam je umrla nepozabna in vse življenje za nas žrtvujoča se mami in omica

FRANJA WILDMANN roj. Lukman

Pogreb bo v četrtek, dne 8. maja 1958, ob 17. uri iz Frančiškove kapelne na Zalah.

Zalujoči: otroci Jakobina por. Seršič, Jože, Natalija por. Vilfan, Franci, Kamilo in Oto z družinami ter ostalo sorodstvo.

Dotrpela je naša draga mama, sestra, teta, stara mama in svakinja

JERICA ROMANIUK

Spremili jo bomo do njenega zadnjega počitka v petek, 9. maja 1958, ob 15.30 iz Jožefove mrliške veže na Zalah.

Zalujoči: sin Janko z družino, hčerka Slavica z družino, Betty z družino ter rodbini Kovačič.

Ljubljana, Cleveland, Alabama, Buenos Aires.

KUPON

ZA PRAZNO POSVETOVARNICO SF — ODGOVORNI NA VPRAŠANJA

Pogledi so uprti v Cannes

Cannes, 2. maja. Nocoj se bo uradno začel XI. filmski festival. Neuradno pa ga je festivalno življenje v Cannesu začelo že dan prej. Vrhunje po festivalski palači, zbiranje delegatov posameznih držav in restrpnih novinarjev, ki opazujejo zadnje priprave in izmišljajo ščotke zvijač, s katerimi bi si pridobili nekaj podatkov, fotografij, dokumentacij o filmih, ki bodo predvajani — vse to nepogrešljivo spada v okvir te velike filmske prireditve.

Ceprav je nerodno in neskrupno, kadar se kdo sam hvali, moram kot objektivni opazovalec festivalskih priprav zapisati, da naš paviljon ni le prostor, na katerem so pritrjeni naokus-

ne bodo še vedno živel v spominu gledalcev tudi potem, ko bo njihova zvezda na filmskem nebu že ugasila.

Trideset držav se je letos udeležilo festivala, če vštete tudi Čangajškovo Formozo. (To francosko uradno povabilo je izrazil oster protest Združenja Francija—Kitajska, ki pa mu odrekajo uradno utemeljenosti). Ta incident je vzbudil zadovoljstvo tistih, ki so prišli v Cannes lovit senzacije in menijo, da je letošnji festival v tem pogledu kaj skromen. Zato poskušajo na vsak način izvedeti vzroke za odpoved poljskega filma »Osmi dan v tednu«. Našli so sicer že vse polno razlag, v katerih tiči politično namigovanje

groševskimi reprodukcijami bi tlakovali domala ves svet; njen obraz je tarča v zakotnih okroglih strelskih in tako naprej... Strupena farsa, polna duhovitih domiselskov in iznajdljivih, nepričakovanih tehničnih rešitev je pogosto izvala navdušeno odobravanje gledalcev.

Drugi je bil švedski dokumentarni film »En Djungelsaga«, ki so ga predvajali pod francoskim naslovom »Lok in piščalka«. Arne Suckdorff — naš cenjeni znanec iz filma »Velika pustolovščina« — je njegov scenarij, režiser in glavni snemalec. Dve leti je preživel s svojimi sodelavci v Indiji, sredi divje džungle, pri primitivnem plemenu Murias. Popolna izolacija od ostalih plemen je ohranila pradedne običaje tega rodu. Kdor ni Muria, je tujec, njegovo živ-

ljenje v plemenu izziva jezo bogov. Njihovo življenje poteka v vsakdanjih pojedelskih opravilih in v borbi z džunglo, tigri in leopardi. Zakoni življenja so trdi, neizprosni, in vendar pravični.

Zgodba je preprosta: mladenič se je poročil z dekletom iz drugega plemena. Bogovi so užaljeni, zato izzenejo njega, njegovo ženo in otroka. Toda kljub temu se nesreče v plemenu niso končale. Leopard se vedno napada prebivalce in njihovo skromno imetje. Može kretno na lov. Osamljeni izobčenec premeta tigra, toda v boju z njim umre. Vsi prebivalci vasi priznajo svojo zmožo in krivdo: poklonijo se pred kajajočo vdovo in simbolom umrlega; ki je tudi: simbol njihovega življenja, pred lokom in piščalko.

Suckdorffovemu filmu je bila upravičeno podeljena čast otvoritve festivala. Kot leta 1954 v »Veliko pustolovščino« bo avtor tudi letos resen tekmev v boju za nagrade. Dokumentarni filmov s tako visoko umetniško vrednostjo je malo. Čudovite barve, prekrasni posnetki, narave, dramatičnost scen in druge lepote filma izpodbijajo obsodbe nekaterih gledalcev, katerim ne ugaja avtorjev beg v romantične predele Azije, ker vidijo v njem pomanjkanje poguma za kritično obdelavo domačih problemov.

Festival se je sicer šele začel, vendar je že zapisano ime prvega filma na ojem seznamu žirije: »En Djungelsaga«.

Vida Hreščak

J.O. CURWOOD
BAREE
RIŠE: MIKI MUSTER

208. Tudi v Pierrotovi hiši so se pridno pripravljali na zimo in na zimski lov. Nepeesa je pomagala očetu pripravljati pasti, popravljati krplice in šivati zimske mokasine. Dela je bilo veliko in Nepeesa ni imela več časa za sprehode z Barejem. Baree je ostajal pri njej v hiši, kljub temu, da ga je bil Pierrot že dvakrat udaril.

209. Stari lovec je vedel, kaj dela. Nalašč je vzbujal Bareeju sovraštvo do sebe. Mislil si je: če bo sovražil mene, bo sovražil vsakega moškega, tudi McTaggart. Pred vsemi bo branil Nepeeso. Zato tudi ni več vzgajal Bareeja za vprežnega psa. Pustil mu je, da svoboden tekal naokrog, čeprav je vedel, da ga bodo zimske noči izvabile v divjino.

210. Res je postal Baree v mrzlih nočeh zelo nemiren. Pierrot je vedel, zakaj. Prvi večer, ko je Baree sedel in zalajal v veliki svetli mesec, je to razložil Nepeesi. »Baree je divji pes, na pol volk.« ji je pripovedoval. »Klicu divjine ne bo mogel ubežati. Sel bo v gozdove. Dovoliti mu morava to, ne smeva ga priklepiti. Gotovo se bo vrnil!«

Topel aplavz našemu risanemu filmu

Cannes, 7. maja (po telefonu) V ponedeljek smo v mali festivalski dvorani gledali risane filme. Po obeh večerjavah — avstrijskem filmu »Sissi« in argentinskem filmu »Rosaura a Las Diez«, s katerimi so nas »osrečili« organizatorji — so nam bili risani filmi še posebno dobrodošli.

Izmed 13 doslej prikazanih risanih filmov so trije naši: »Srečanje v snu«, »Premiera« in »Strašilo«. Vsakega od njih je pozdravil topel aplavz. Realizatorjem neprestano čestitavo in ustvarjalci risanih filmov iz drugih držav iščejo stike z našimi. Konec tedna, ko bo tiskovna konferenca, prirejena samo za jugoslovanske — risani film, bodo odvrtli še nekaj neprijavljenih zgodbic. »Paris Match«, v Franciji najbolj čitana tedenska revija, ki jo poznajo tudi izven njenih meja, je že zaprosila risarje »Zagreb-film«, da izdelajo nekaj risb, prepuščajoč jim popolno svobodo izbire objekta. In končno največji uspeh: publikacija »La cinematographie française« je v posebni festivalski izdaji namerila »Premieri« posebno vlogo. V publikaciji je napisano: »Jugoslovani so podali s simbolično gledališko premiero popolni mikrokosmos svečane večerne predstave festivala v Cannesu, pa naj se to nanaša na I. ali XI. festival...« Naštevajoč posamezne epizode filma, ocenjuje poročevalec: »Predstava nam na koncu pokaže ljudi — štirinose, strašno podobne tolikim, ki jih vsak dan srečujemo med »Carlistonom« in vzhodom v festivalski palači.«

Pustimo ob strani naše uspehe in rajši govorimo o celoti. Čeprav je bilo več takih filmov, ki niso prinesli nič novega in po izvirnosti niso dosegli, kaj šele prekosili Walt Disneyevih klasičnih del, so nas nekateri ustvarjalci prijeto presenečali s svojo svežino in neverjetno iznajdljivostjo. Prvo mesto nedvomno pripada Kanadčanu Normanu Mc Larenu, ki mu je bil posvečen večerni dan. Če bodo kdaj pisali enciklopedijo risanege filma, bomo v njej nedvomno lahko zasledili rdečo nit njegovega vpliva na umetnike drugih narodnosti, ki so se posvetili isti dejavnosti. Ne bi posebej navajali njegovih »Dveh bagatel«. Vsi, ki ljubijo risani film in ki jim je bila dana možnost, da so ga videli, so že naslov pozdravili z dolgo-

trajnim ploskanjem. Najzanimivejši je bil njegov »Rithmetik« iz leta 1956. Tema: najpreprostejše računске operacije nekakšne osnovnošolske šarade, ki jih spremlja čudna sintetična glasba. Nemogoče je opisati ritmiko teh števil, ki se pojavljajo in izginjajo s platna, ritmiko, ki me je vsak trenutek spominjala na avantgardistični moderni ples. Nemogoče je opisati, kako hitra poteza spremeni te številke v to ali ono muhasto, trmasto, preplašeno ali ponosno borbeno žival, čeprav ostanejo še vedno številke iz naših prvih šolskih klopi. Par, ki je sedel ob meni, ni utegnil lovit sape med vzkliki »fantastično«, »čudovito«, »neverjetno« — in najraje bi se jima bila pridružila.

Med predstavo pa se je manifestirala še druga zanimiva koincidenca. Kakor po nekem skrivnem dogovoru, so štirje

izbrana gost festivala v italijanska igralka hrvatskega rodu Silvia Koscina

različni scenaristi — Franco Grimault, Italijan Bozzeto, Anglež Folds in naš Kostelac zajeli precej sorodno temo: nastanek sveta, njegov razvoj in današnje uspehe.

Skoraj bi bila pripravljena izgovoriti heretično misel, da ustvarjalci risanih filmov globlje občutijo današnjo problematiko in skrbni, ki mučijo človeštvo in stvarno odražajo razvoj in nevarnosti, ki jih skriva znanstveni razvoj. In sicer potrebno poudariti, da je vse to prikazano v bolj ali manj omišljeni obliki, z igr-

nizirano podobo. Vendar so kljub temu pred našimi očmi, kot pred povečevalnim steklom, glad, atomska orožja, ruševine, uničene sreče. V vse te male umetnine je vpletena kričava obtožba in obsodba. Izjema predstavlja le kratka pravljica Nemca Bottega, posneta po načelu kitajskega senčnega gledališča. Snov, ki si jo je izbral avtor, bi se morda lahko tolmčila kot zakon, da si mora preprosti človek svoj vsakdanji kruh iztrgati iz rok mogočnikov le z mečem v roki. Tako nehotne se mi je vsiljevala druga razlaga: brez vojne ni blaginje. Parola tega nemškega filma je bila tako nasprotna temi tolikih umetnikov: odporu proti vojnani. V tem občutku nisem bila osamljena in precejšen del dvoranca ga je delil z menoj. Po predvajanju nemškega filma je zavel po dvorani tako leden dih, da ga ni mogla ogreti niti poetična dobrota našega »Strašila«.

Vendar ne glede na to: zaključek prvih treh festivalnih dni je tak: možnosti, ki se odpirajo risanemu filmu so skoraj neizmerno, bogatejše od možnosti igranega filma.

Vida Hreščakova

Proizvodnja kakaa

Organizacija Združenih narodov za poljedelstvo in prehrano ugotavlja, da bo znašala letošnja proizvodnja kakaovca 747 tisoč ton, to je približno 154.000 ton manj kot prejšnja leta. Zmanjšana proizvodnja je v glavnem posledica deževja v Zahodni Afriki. Gana je največji proizvoznik kakaa na svetu. Na tem afriškem področju ga proizvajajo letno okrog 230.000 ton. Ostali največji proizvozniki kakaa so Brazilija, Nigerija, Britanski in Francoski Kamerun, Francoska Zahodna Afrika, Dominikanska republika in Ekvador. Največji potrošniki na svetu pa so ZDA, kjer ga porabijo na leto okrog 213.000 ton, nato Velika Britanija in Nemčija. Največji izvozniki čokolade in čokoladnih izdelkov so Iraka, Velika Britanija in Nizozemska.

Stehlati se piko

Poznamo neverjetno natančne tehtnice, s katerimi lahko stehatimo celo piko. Če napravimo piko z navadnim švinčnikom, tehtna nekaj milijonkin grama ali nekaj mikrogramov. Če pa pišemo s črnilom, tehtna pika v začetku nekaj več, potem ko pa tekočina izhlapi in ostane le usedlina, pa dvakrat manj kot sveža pika.

Največ pozornosti na festivalu zbujata Sofia Loren in Mitzzy Gaynor

ni plakati, kakršne navadno srečujemo na reklamnih deskah. Naš paviljon je mala umetnina arhitekta Pešča. Res škoda, da ne delijo nagrad tudi za opremo paviljonov — v tem primeru bi nam bil zagotovljen »Grand prix«. Letos se nihče ne more meniti z nami. Morebiti zato, ker so ostali udeleženci zapostavili to vprašanje. Nam pa je vloženo; trud privedel nešteto obiskovalcev, vzbudil zanimanje za našo udeležbo in obžalovanje, da smo se omejili le na kratkometražne filme. Toda najbrž nismo pogrešili. Konkurence na področju umetniških filmov bo letos velika, kakaj bi se torej že vnaprej izločili iz vrst možnih nagradencev? To pa skoraj gotovo ne velja za naše kratke filme.

Se bolj živo sliko kakor festivalna palača nud, pogled na znano obmorsko sprehajališče La Croisette, ki bo v prihodnjih tednih postalo središče festivalnega vrveža. Ze sedaj se gledalci in še nezaposleni fotoreporteri in dopisniki zbirajo okrog glavnih hotelov Carltona, Majestica in Martineza, v katerih stanujejo člani žirije, režiserji, velike zvezde in pa one ki bi to šele želele postati.

Tisti, ki se že leta in leta zbirajo v Cannesu, menijo, da je letošnji seznam slavni udeležencev daljši od lanskoletnega. Če pa bi sodili po dosedanjih umetniških uspehih navzočih igralcev in igralk, bi le težko oporekali staremu pravilu: resnični veliki umetniki ne prihajajo na ta semenj, ne iščejo tega cenenega potrdila svoje popularnosti.

Morda kritiziram dan še pred večerom in bodo filmi, katere bomo gledali, povedali drugačno sodbo. Toda lepe oblike Sophie Loren in Mitzzy Gaynor, ki sta nesporni vladarici letošnjega festivala — ne morejo zaslepiti človeka, željnega navzočnosti velikih umetnikov, katerih ime-

pa jim jemlje učinkovitost delstvo, da niso utemeljene.

Toda kljub nekaterim odgovorim v zadnjih trenutkih bo letošnja enajstičlanska žirija (letos je za spremembo sestavljena iz uglednejših sodnikov kakor sicer, čeprav je plačan tudi obilica publiciteti z vključitvijo slikarja Buffeta) pod predsedstvom Marcela Acharda le težko izbrala najboljši med petindvajsetimi dolgometažnimi filmi. Petičlanska žirija pa bo izbirala nagradence med istim številom kratkih filmov. Poleg tega bodo v mali dvorani predvajali tudi risane filme petnajstih držav.

Vsaka država je izbirala sama, vsaka je po svoji sodbi izbrala najboljši kar je ustvarila. Preden začnemo zahajati v lepo dvorano, kjer bo potekalo to plemenito tekmovanje ustvarjalcev sedme umetnosti, si želimo, da bi bilo delo žirije težko, da bo dobro izbrala najboljši med dobrim in da bi podelila nagrade za resnično umetniško kvaliteto, ne pa iz teh ali onih posttranzkih razlogov.

Cannes, 3. maja. Cirkuska predigra ob vzhodu in na stopnišču je končana. Fotografije so potekle prve želje, prve fotografije so že odromale v redakcije križem sveta. Zvoki: Marseljeze so utihnil. Navzoči igralci in igralko so se ljubko smehljali publiku, ki jih je dobrohotno, vendar precej leno pozdravila s skopim ploskanjem. Začetne formalnosti so minile.

Francija — gostiteljica je pokazala kratki film »La Joconde«: Tema: skoraj psihopatska obsedenost in božansko čaščenje Leonardove umetnine in njena istočasna degradacija. Vse niso njeno ime: živila, perilo, kozmetični preparati, krčme, ulice; neštete ničvredne, osladne barske popevke opevajo njen smehljaj; z njenimi dobrimi in pet-

»Kako pa kaj tista vaša soba, je udobna?«
Chelmički se je posilil v vesel nasmeh.
»Fina.«
In čez čas je pristavil, da bi pokazal dobro voljo:
»Prijeten je tale vaš Ostrowiec.«
Vrtar se je namrgodil.
»Eh, to ni tisto, kar je Varšava. Vi, spoštovani gospod, se vračate v Varšavo?«
»Pa zdaj v Krakov.«
»Zač,« se je zamislil starec. »Ni grdo mesto. Bil sem v njem pred vojno. Francoski je tam najboljši hotel. A tudi ni tisto, kar je Varšava.«
Mali boy se je vrnil z odgovorom prej, kakor je pričakoval Chelmički. Roke so se mu tresle, ko je neučakano začel trgati kuverto. Notri je bil majhen, iz beležnice iztrgan listič. Na njem z drobnimi črkami: »Da. Ljubim te.«
»Dobra novica?« je zaupljivo vprašal vrtar.
Priklamal je.
»Izvrstna.«
Še enkrat je prebral te tri besede. Dolgo je strmel vanje in ni čutil nikake radosti ne olajšanja.
Po dežju, ki je lil vsa noč, se je močno ohladilo in dan je bil oblačen in vetroven. Chelmički je prišel na pokopališče veliko prezgodaj. Po številnih govornih ni mogel pogrebni spreved kreniti izpred Partijskega doma prej kakor ob enajstih, a pot do pokopališča je bila precej dolga, saj se je vila skozi vse mesto čez Trg Rdeče armade in po Drevoredu tretjega maja, in je morala trajati vsaj eno uro. Sodeč po množici ljudi, ki so se začeli zbirati na Trgu že pred deseto, je kazalo na to da se bo pogreb ubitih delavcev spremenil v veliko manifestacijo. A zdaj je bilo šele četrto čez enajst. Potemtakem je imel še veliko časa pred seboj.

Širok, z visokimi lipami obraščen drevored je držal v ozadje pokopališča. Bilo je prazno. Košate lipe so šelestele v vetru z mladimi, svetlozelenimi lističi. Meglena sivina brez sonca je nasičevala zrak. Izdaleč, nekje s konca pokopališča, se je slišalo vresčavo krakanje vran. Kljub temu je bil prvi vtis, ki ga je dobil, potem ko si je zavihal ovrtnik pri plašču in začel počasi iti po drevoredu, velika in z nenavadnim mirom prežeta tišina.

Pokopališče je bilo staro, zelo zapuščeno. Po obeh straneh drevoreda so se vrstili z mahom obrasli kamniti nagrobniki. križi, pokriti z rdečkasto rjo, drugi lesenji, počrneli in nagibajoči trohnele krake k tlom. Mnogo grobov je bilo obraslih z gosto travo, ki se je tu in tam rumenila od mladega mlečka. Tu je bil brčkone najstarejši del pokopališča. Toda ko je zavil v enega izmed stranskih, ozkih drevoredov, se mu je zapuščenost in zanemarjenost gomil zdelo še hujše. Grobovi tukaj so bili revni, večidel označeni samo s preprostimi križi, na tesno stlačeni drug ob drugem, zagrjnjeni s hladom šumečih dreves in pokriti z gostim zelenim ščavjem. V nekem trenutku se je ustavil. Nizek grob, ki se je od starosti že posedal, je obrnil nase njegovo pozornost. Stopil je k njemu. Bil je brez križa, potlačen samo z velikim in grdo oklesanim kamnom. Na njem je bilo videti nerazločen, zabrisan napis. Moral se je skloniti, da ga je prebral.

MIMOIDOČI
BIL SEM KAR SI
BOS KAR SEM
MOLIVA DRUG ZA DRUGEGA

Imena na kamnu ni bilo. Datuma prav tako ne. Stal je zagledan v ta napis, in že hotel izmoliti očenaš, ko ga je zadržal rahel občutek sramu. Trenutek nato je odšel dalje med grobovi. S črnih pločevinastih ploščic je medpotoma prebiral

imena in priimke, latume, kratka pojasnila, ki so v kratkih običajnih rečenicah, napisanih po enem kopitu, dokončno obsegala neka neznanca življenja. Nad vsem tem je viadala nesprenemljiva tišina. Mala veriverica se je tiho splezila med grobovi in ko je prišla do najbližjega drevesa, je urno splezala nanj. Ko je šel mimo drevesa, ga je, čepeč visoko gori, zviška gledala z bistrimi očkami. Malo naprej se je spet ustavil.

Grob, ob katerem je obstal, se je razlikoval od drugih. Iz zlatih črk, vrezanih v marmornato ploščo, je zvedel, da leži tu strelec prvega legionarskega polka, Julij Sadzewicz, rojen leta 1893, padel leta 1915. Izračunal je leta Rajnik je bil ob smrti njegov vrstnik. Pod imenom in datumi so bili vklesani verzi. Začel jih je brati:

S TEBE KOT S SMOLNATE BAKLE PLAMENI
VENOMER GOREČE CUNJE PLAPOLAJO.
TI PA GORIS IN NE VEŠ, ALI SE OSVOBAJAS,
ALI BO VSE, KAR JE TVOJE, IZGUBLJENO
MAR BOSTA OSTALA PEPEL LE IN ZMEDA,
KI JU BO ODNESEL VSEUNIČUJOČI VIHAR?
ALI PA MORDA NADNU SPOD PEPELA ZAŽARI DIAMANT,
SVETAL KAKOR ZVEZDA JUTRANJICA VEČNE ZMAGE?

Takoj se je domislil, da je to gotovo citat iz kakšnega znanega pesnika, toda niti od daleč ni mogel vedeti, kdo neki je napisal te stihne. Prebral jih je še enkrat in potihno ponovil: »Mar bosta ostala pepel le in zmeda, ki ju bo odnesel vseuničujoči vihar?« Kaj je ostalo od tega mladega, neznanega fanta? Samo pepel in zmeda?

Stal je s sklopljeno glavo, premisle roke je bil vtaknil v plaščne žepce in šele čez dalj časa se je zavedel, da misleč na človeka, ki počiva pod to ploščo, misli na samega sebe. »Mar bosta ostala pepel le in zmeda, ki ju bo odnesel vseuničujoči vihar?«